

polonia węgierska

a magyarországi lengyelek havilapja

POLSKA WIELKANOC NA WĘGRZECH

DZIEŃ
PRZYJAŹNI
POLSKO-
WĘGERSKIEJ
W KATOWICACH

SPOTKANIE
POD POMNIKIEM
GEN. JÓZEFA
BEMA

10. ROCZNICA
ŚMIERCI
ŚW. JANA
PAWŁA II

DZIEŃ
PRZYJAŹNI
W VESZPRÉM
I MISZKOLCU

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

DZIEŃ PRZYJAŹNI POLSKO-WĘGIERSKIEJ W KATOWICACH

WITAMY

- 3 *Ecce homo - homo faber*
Agnieszka Janiec-Nyitrai

KRONIKA

- 4 Katowice: Dzień Przyjaźni Polsko-Węgierskiej
5 Miskolc MJV delegációja Katowicében
Fekete Dénes
5 Az Avasi Gimnázium tanulói Katowicében
Fekete Dénes
6 Budapeszt: 221. urodziny J. Bema
7 Budapeszt: spotkanie przy tablicy gen. Józefa Bema
7 A Magyar - Lengyel Barátság Napi ünnepségek Miskolcon
Fekete Dénes
7 Spotkanie historyczne w XIII dzielnicy
8 Uroczyść przy pomniku Jánosa Esterházygo
8 Dr Konrad Sułarski otrzymał węgierskie odznaczenie
9 Rendhagyó lengyel városnézés Budapesten
Ijjas Anna
9 Kerületi megemlékezés az 1848/49-es forradalom és szabadságharc tiszteletére
Buskó András
9 Segedyn: otwarcie wystawy o Powstaniu Warszawskim
10 Katowicei lecke
Bagosi Hajnal
12 Niedziela Palmowa w Kościele Polskim w Budapeszcie
12 Budapeszt: wspólne polonijne świąteczne spotkanie
12 Wielkanoc w Újpezsze
Asia Priszler
13 „Magyar Lolka és Lengyel Bolka”, czyli Dzień Przyjaźni w bemowskim przedszkolu
13 Rocznica bitwy pod Isaszeg
13 Przymierze prosto z duszy..., czyli obchody Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej w Veszprém
Renata Winerowicz-Papp
14 "Ne féljetekek!". Szent II. János Pál halálának 10. évfordulójára
Ijjas Anna
14 Megújult emléktábla
15 Kiállítás a II. világháborúban hazánkba menekült lengyelekről
Ijjas Anna
15 A Lengyel Színművészeti Egyetem hallgatói Miskolcon
Fekete Dénes
15 Kiállítás a hazánkba menekült lengyelekről - ezúttal az ELTÉ-n
Ijjas Anna

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY

- 16 Dzieci ze Szkoły Polskiej w Pécs poznają polskie zwyczaje wielkanocne
Alina Tóka

CO BYŁO, CO BĘDZIE

- 17 *Co było, co będzie*

NA GRANICY KULTUR

- 18 *Wujek Jarek gotuje...*
19 *Egy gyerekversíró titkos élete*

REFLEKSJE

- 20 *Rozważania domorośłego botanika*
Agnieszka Janiec-Nyitrai

Ecce homo - Homo faber

W Święta Wielkiej Nocy przypominają się uduchowione słowa Cypriana Kamila Norwida, nawiązujące do słów znanych z Biblii: „Bo nie jest światło, by pod korcem stało, ani sól ziemi do przypraw kuchennych, bo piękno na to jest, by zachwycało, do pracy, praca - by się zmartwychwstało.” Najwięcej wątpliwości budzi ostatni wers – dlaczego według poety właśnie praca jest drogą do zmartwychwstania?

Czy paszport do życia wiecznego wydawany jest na podstawie codziennej krzątania, sprzątania, prasowania, czy może w kolejce do życia wiecznego wyprzedzą nas pracownicy korporacji, wracający do domu o 21, poeci, nieśpiący po nocach, pielęgniarki czuwające przy chorych, czy może praca w tym pojęciu to praca w imię wielkich idei, uszlachetniająca, uwznioślająca, a może praca na wysokościach, a może przeciwnie – praca górników pod ziemią? Chyba nie ma to znaczenia, bo w każdy człowieku pracującym, wytwarzającym, przetwarzającym, odtwarzającym, wracającym po całym dniu pracy zatłoczonymi autobusami, metrem, piechotą, można znaleźć rysy Jezusa w drodze do zmartwychwstania. „Ecce homo - oto człowiek” - mówi Piłat wskazując na ubiczowanego Jezusa, zmęczonego, znużonego, oto każdy z nas – homo faber.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Ecce homo - Homo faber

A húsvét megidézi Cyprian Kamil Norwid átszellemült szavait, melyek az ismert bibliai idézetre utalnak: „Mert a világosság nem arra való, hogy véka alá rejtsek, sem a föld sója, hogy csak a konyhában ízesítsenek vele. Hiszen a szépség azért van, hogy magával ragadjon: fel, munkára; a munka pedig: feltámadásra.” A legtöbb kétséget az utolsó kitétel ébreszti – miért gondolja a költő, hogy éppen a munka vezet el a feltámadáshoz?

Vajon a mindennapos sürgés-forgás, a takarítás, a vasalás állítja ki az útlevelet az örök élet birodalmába? Vagy az örök élethez a sorban elsőbbséget élveznek az este kilenckor hazatérő nagyüzemi dolgozók, az egész éjjel fáradó költők, a betegek mellett virrasztó ápolónók? Esetleg nagy eszméért kell dolgozni, és az ilyen munka bír nemesítő, felemelő erővel? Netán magaslati munkáról, vagy épp ellenkezőleg, földalatti bányász munkáról lenne szó? Valószínűleg mindegy, milyen fajtájára gondolunk, mert az alkotó, gyarapító, ténykedő emberek arcán – akik az egész napos munka után gyalog vagy tömött autóbuszokon, metrószerelvényeken igyekeznek hazafelé – már láthatók a feltámadás felé visszafordíthatatlanul haladó Jézus vonásai. S ahogy Pilátus a meggyötört, megfáradt, megtört Jézusra mutat: „Ecce homo – íme az ember”, úgy magára ismerhet benne a dolgozó ember – a homo faber.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

21 marca msza święta w Archikatedrze pw. Chrystusa Króla w Katowicach, odprowadzana z elementami w j. polskim, węgierskim i łańskim przez Arcybiskupa Wiktora Skworca i zaproszonych przez niego kapłanów z Węgier w obecności Bronisława Komorowskiego - Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Jánoša Ádera - Prezydenta Węgier - rozpoczęła tegoroczne (już dziewiąte) obchody Dnia Polsko-Węgierskiej Przyjaźni w Katowicach.

Jednym z ważnych akcentów tego dnia było uroczyste odsłonięcie przez prezydentów obu krajów pomnika Henryka Sławika i Józefa Antalla seniora przed budynkiem Międzynarodowego Centrum Kongresowego. Autorami projektu pomnika są Jan Kuka - artysta rzeźbiarz i Michał Dąbek - architekt. Na ścianach monumentu widnieje napis, którego treść w języku polskim brzmi: "Henryk Sławik (1894-1944), József Antall, senior (1896 - 1974), bohaterowie trzech narodów: polskiego, węgierskiego i żydowskiego w latach II wojny światowej na terenie Królestwa Węgier ocalili wielu uchodźców z Polski - Polaków i Żydów. Sprawiedliwi wśród narodów świata".

Główne uroczystości Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej 2015 miały miejsce w nowej siedzibie NOSPR-u gdzie, po części oficjalnej - przemówieniach prezydentów Polski i Węgier oraz prezydenta Katowic, Marcina Krupy i przekazaniu przez niego symbolicznej flagi DPWP przedstawicielom stolicy Budapesztu, odbył się uroczysty koncert w wykonaniu Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach.

Pod koniec swojej wizyty w Polsce prezydent Węgier złożył wieniec w Murckach na grobie rozstrzelanych przez żołnierzy Armii Czerwonej w styczniu 1945 roku żołnierzy węgierskich, którzy od połowy 1944 roku przebywali tu pełniąc funkcje pomocnicze przy niemieckich wojskach okupacyjnych. Mogiła do 2012 roku pozostawała bezimienna, a w 2013 roku została odnowiona przez ówczesne władze Katowic.

Wieczorem w Sali koncertowej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach odbył się koncert w wykonaniu budapeszteńskiego zespołu Hungarian Folk Embassy i zespołu Jozszo Brody - czyli Gala Przyjaźni Polsko-Węgierskiej, a koncert w wykonaniu Jozszo Brody z gwiazdami polskiej i węgierskiej sceny "World music" dedykowany był miastom polskim i ich miastom partnerskim z Węgier.

Na tegoroczne obchody DPWP poza gośćmi oficjalnymi, rodzinami Henryka Sławika i Józsefa Antalla do Katowic przybyła m.in. grupa węgierskich parlamentarzystów z sekcji polskiej Unii Międzyparlamentarnej ZN i sekcji węgierskiej Sejmu i Senatu RP, rzecznik narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier, Halina Csúcs, przewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech, Ewa Rónay. Obecna była również liczna (ponad 300-osobowa) grupa Polonii z terenu całych Węgier.

21 marca w Katowicach uczczono pamięć bohaterów trzech narodów - polskiego, węgierskiego i żydowskiego, a także umocniono lokalne polsko-węgierskie kontakty. Wszystko to uzupełniały trwające niemal przez cały tydzień interesujące imprezy towarzyszące - wystawy, pokazy filmów węgierskich, zawody szachowe z udziałem m.in. węgierskiego gościa honorowego Judit Polgár. Specjalnie z okazji obchodów DPWP władze Katowic przygotowały okazjonalne polsko-węgierskie wydawnictwa, jak np. "Zaczęło się w Győr", czy wydawnictwo poświęcone kontaktom partnerskim Katowic z Miskolcem.

(b. fot. B. Pál, il. Z. Danko)

KATOWICE: DZIEŃ PRZYJAŹNI POLSKO-WĘGIERSKIEJ

Katowice: Lengyel-Magyar Barátság Napja

Március 21-én a katowicei Krisztus Királyról nevezett érseki főszékesegyházban Wiktor Skworca érsek, illetve az általa meghívott magyar papok lengyel, magyar és latin nyelvű misét celebráltak Bronisław Komorowski lengyel és Áder János magyar kormányfők jelenlétében: ezzel kezdődött az idei Lengyel-Magyar Barátság Napjának katowicei ünnepsősorozata.

A nap egyik fontos eseménye a Nemzetközi Kongresszusi Központ előtt történt: Henryk Sławik és id. Antall József közös emlékművét leplezte le ünnepélyesen a két államfő. Az emlékművet Jan Kuka szobrászművész és Michał Dąbek építész alkotta. A monumentális emlékmű falán látható felirat magyar fordításban így hangzik: "Henryk Sławik (1894-1944), id. József Antall (1896-1974), három nemzet – lengyel, magyar, zsidó - hősei. A II. világháború éveiben a Magyar Királyság területén számos menekültet mentettek meg – lengyeleket és zsidókat. Igazak a világ nemzetei előtt".

A 2015-ös Lengyel-Magyar Barátság Napja fő ünnepi rendezvényének a Lengyel Rádió Nemzeti Szimfonikus Zenekarának új, katowicei székháza adott helyszínt, ahol a hivatalos részt – a lengyel és a magyar államfő, illetve a katowicei polgármester, Marcin Krupa beszédeit, továbbá a LMBN zászlajának a Budapestet képviselőben megjelenteknek történő szimbolikus átadását – követően ünnepi koncertet adott az említett zenekar.

Lengyelországi látogatása végén a magyar államfő megkoszorúzta a Murckiban található magyar honvédek síremlékét. 1944 második felétől a megszálló német hadsereg mellett kiegészítő feladatokat ellátó magyar katonák állomásoztak itt, akiket 1945 januárjában a Vörös Hadsereg fogságában lemészároltak. A tömegsír 2012-ig maradt jelöletlen: 2013-ban felújította Katowice akkori vezetősége.

Este a katowicei Karol Szymanowski Zeneakadémia koncerttermében – Lengyel-Magyar Barátság Gála keretében koncertet adott a Hungarian Folk Embassy, valamint Jozsko Broda társulata, utóbbi a „World music” magyar és lengyel csillagaival. A koncertet a magyar-lengyel testvérvárosoknak ajánlották. Az LMBN idei rendezvényeire a hivatalos vendégeken, továbbá Henryk Sławik és Antall József családjának képviselőin kívül többek között magyar és lengyel országgyűlési képviselők is érkeztek az Interparlamentáris Unió magyar-lengyel szekciója tagjaiként. Megjelent a magyar Ország-gyűlés lengyel nemzetiségi szószólója, dr. Csúcs Lászlóné, és az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke, dr. Rónayné Słaba Ewa is, továbbá egy jelentős (több mint 300 főt számláló) csoport is képviselte a polóniát Magyarországon minden tájáról.

A jelenlévők március 21-én Katowicében fejet hajtottak a három nemzet – a lengyel, a magyar és a zsidó – hőseinek emléke előtt, és megerősítették a helyi lengyel-magyar kapcsolatokat. Mindezek kiegészítéseként majd egy egész héten át zajlottak érdekesítő rendezvények: kiállítások, magyar filmek vetítései, vagy pl. sakkverseny egy magyarországi díszvendég, Polgár Judit részvételével. Katowice vezetősége kifejezetten a LMBN alkalmából készítettet alkalmi lengyel-magyar kiadványokat, pl. Győrben kezdődött címmel, vagy Katowice testvérvárosának, Miskolcnak szentelve.

(b.)

MISKOLC MJV DELEGÁCIÓJA KATOWICÉBEN

Népes küldöttség utazott Miskolc lengyel testvérvárosába, Katowicébe március 20-án a Lengyel-Magyar Barátság Napi ünnepségre, három napra. A delegációt Pfliegler Péter alpolgármester úr vezette, és tagjai voltak: két önkormányzati képviselő, négy fő a Miskolci Lengyel Önkormányzattól, 45 fő a Miskolci Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola diákjaiból, 34 fő sakkozó, illetve 5 fő az Avasi Gimnáziumból.

A péntek esti program a Katowicei Állami Zeneiskola előadótermében kezdődött, ahol a miskolci és a helyi diákok – a két államelnök feleségeinek jelenlétében – mintegy másfél óras, nagyszerű koncertet adtak.

Szombaton kilenckor a bazilikában kezdtünk szentmisével. Ezt követően késő esetig részt vettünk a szebbnél szebb programokon: Henryk Sławik és id. Antall József emléktáblájának felavatásán, egy központi ünnepség, majd ünnepi koncerten. Megkoszorúztuk a Murcki magyar katonai emlékművét, este pedig folklórkoncertet hallgattunk. Vasárnap délelőtt a III. Lengyel-Magyar Barátság Napi Sakkversenyen figyeltük csapataink szereplését.

A csaknem százfős miskolci delegáción kívül Magyarországról érkeztek még a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat képviselői az elnök úr vezetésével, illetve 50 fővel a megye lengyel önkormányzatainak tagjai, lengyel leszármazottak. A Miskolci Csodamalom Bábszínház nyolc művésze külön meghívásra érkezett, és több előadásuk is volt.

Viszontlátásra jövőre Budapesten!

Fekete Dénes

Az Avasi Gimnázium tanulói Katowicében

Idén Katowicében, Miskolc testvérvárosában rendezték meg a Magyar-Lengyel Barátság Napját. Az Avasi Gimnáziumnak már több éve cserekapcsolata van katowicei iskolákkal. 2014 őszén a Lengyel Köztársaság Külügyminisztériuma és Magyarország Külügyminisztériuma által kiírt lengyel-magyar ifjúsági projektek keretében diákjaink a lengyel diákokkal párban dolgozva plakátokat alkottak, melyeknek témája a lengyel-magyar barátság volt. Ezeket a műveket a miskolci kiállítást követően a Lengyel-Magyar Barátság Napja hivatalos helyszínén, Katowicében is kiállították. Az itt megrendezett hivatalos programokon iskolánk négy tanulója és összekötő tanárunk Miskolc város delegáltjaként vett részt.

Fekete Dénes

Budapeszt: 221. urodziny J. Bema

Tradycyjnie 14 marca, przy budańskim pomniku generała J. Bema w Budapeszcie, w przeddzień święta narodowego Węgier, w dniu urodzin J. Bema (ur. Tarnów 14 III 1794 r.), zebrała się tutejsza Polonia, przedstawiciele dyplomacji z ambasadorem Romanem Kowalskim na czele, przybyła rzecznik narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier dr Halina Csúcs Lászlóné, radni samorządów narodowości polskiej z przewodniczącą Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego Ewą Rónay, delegacje najważniejszych organizacji polonijnych, szkół polskich, Stowarzyszenia Węgierskich Absolwentów Polskiego WAT-u, węgierskiego Stowarzyszenia im. J.Bema i Stowarzyszenie Miłośników Muzeum z Isaszeg. Przybyli reprezentanci Straży Marszałkowskiej Sejmu i Senatu RP i ich węgierscy odpowiednicy – straż parlamentu węgierskiego. Uroczystością zaszczytliwi przedstawiciele Samorządu Stołecznego miasta Budapeszt, dr László Csizmadia, szef węgierskiego Forum Organizacji Społecznych (CÖF), a także osoby cywilne – przyjaciele i sympatycy spraw polskich na Węgrzech. Do współorganizacji uroczystości jej pomysłodawca i gospodarz, Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J.Bema na Węgrzech, w tym roku zaprosiło Stołeczny Samorząd Polski, a funkcję gospodarzy pełnili prezes PSK im. J.Bema Eugeniusz Korek i przewodnicząca SSP dr Dorota Várnai. Urodziny uświetniła obecność członków Grupy Rekonstrukcyjnej Legionu Polskiego Stowarzyszenia J.Wysockiego, deklamacja wiersza S.Petőfiego „Cztery dni huczały działa” w wykonaniu Tünde Trojan oraz występ chóru męskiego z Knurów „Calvi Cantores”. I jeszcze jedna „prowęgierska” ciekawostka dotycząca nadzwyczajnych gości tegorocznego święta w osobach reprezentantów Straży Marszałkowskiej Sejmu i Senatu RP: pierwsze wiadomości o składzie tej straży pochodzą z XVII w. Żołnierzy Straży Marszałkowskiej powszechnie nazywano

węgrami marszałkowickimi. Ich liczbę szacuje się na 120–150 osób. Powoływani byli spośród żołnierzy chorągwi węgierskiej, składającej się z wojskowych, pochodzących z indywidualnego werbunku. „Marszałkowscy” nosili mundur piechoty węgierskiej: niebieski surdut z czerwonymi wyłogami, kamizelkę i białe spodnie.

(b. fot. Z. Nyitrai)

Budapest: Bem J. születésének 221. évfordulója

Március 14-én, a magyar nemzeti ünnep előestéjén, a helybéli polónia hagyományos módon összegyűlt Bem J. budai emlékművénél a tábornok születésnapjának (Tarnów, 1794. III. 14.) megünneplésére. Jelen voltak lengyel diplomaták, köztük Roman Kowalski nagykövét, dr. Csúcs Lászlóné Halina, aki a lengyel

nemzetiség szószólója a Magyar Országgyűlésben, lengyel önkormányzati képviselők, élükön dr. Rónayné Slába Ewával, az Országos Lengyel Önkormányzat elnökével. Képviselettek magukat a legjelentősebb polóniai szervezetek, a lengyel iskolák, a magyarországi Bem J. Egyesület, az Isaszegi Múzeumbarátok Köre. Megjelentek a Lengyel Szejm és Szenátus Örségének, illetve a Magyar Országgyűlés Örségének képviselői. Az ünnepséget megtisztelték jelenlétükkel Budapest Főváros Önkormányzatának képviselőiben megjelentek és dr. Csizmadia László, a Civil Összefogás Fórumának (CÖF) vezetője. Civil személyek is számosan eljöttek, a magyarországi lengyel ügyek itteni barátai és szimpatizánsai. Az ünnepség ötletadója és szervezője, a Bem J. Egyesület Lengyel Kulturális Egyesület idén társ-szervezőnek a Fővárosi Lengyel Önkormányzatot kérte föl, a házigazdák szerepét pedig Eugeniusz Korek (a Bem J. LKE elnöke) és Várnai Dorota (az FLÖ elnöke) látták el. A rendezvényt a Wysocki Légio Hagyományörző Egyesület Rekonstrukciós Csoportja tagjainak díszőrsége, Petőfi Sándor Négy nap dörgött az ágyu című verse Trojan Tünde előadásában, illetve a knurówi Calvi Cantores kórus fellépése tette még emelkedettebbé.

b.

Koszorúzás Bem József emléktáblájánál

Elérkezett a várva várt tavasz, s vele együtt a magyarok nemzeti ünnepe, március 15-e. A kissé hűvös és esős hétvégén már előző nap megkezdődtek a megemlékezések a főváros különböző pontjain. Ekkorra esik ugyanis Bem József tábornok születésének napja, aki 1794. március 14-én látta meg a napvilágot Tarnóvban.

Budapesten, a V. kerületi Akadémia utcában is található egy Bem József-emléktábla, ahol szombatnapi délután koszorúkat helyeztél el a Fővárosi Lengyel Önkormányzat, az Országos Lengyel Önkormányzat és az V. kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat.

A rövid ünnepségen részt vett dr. Csúcs Lászlóné Halina, a magyarországi lengyelek parlamenti szószólója, dr. Rónayné Slába Ewa, az OLŐ elnöke, Abrusán Jadwiga, az V. kerületi LNÖ elnöke és Nyitrai Zoltán, a XII. kerületi LNÖ elnöke, képviseltette magát a Magyarországi Bem József Kulturális Egyesület, beszédet dr. Várnai Dorota, a Fővárosi Lengyel Önkormányzat elnöke mondott.

A ceremónia alatt pedig, mint mindig, a Wysocki Hagyományörző Légiónak tagjai álltak díszőrséget.

Ijjas Anna

Budapest: spotkanie przy tablicy gen. Józefa Bema na ul. Akadémia

14 marca po uroczystości pod pomnikiem Bema odbyła się uroczystość składania wieńców pod tablicą Bema, znajdującą się na ścianie budynku przy ulicy Akadémia 1 w Budapeszcie, gdzie znajduje się siedziba Stołecznego Samorządu Polskiego. Obecna była pani rzecznik narodowości polskiej w ZN Węgier dr Halina Csúcs Lászlóné, przewodnicząca OSP Ewa Rónay, prezes PSK im. J.Bema na Węgrzech Eugeniusz Korek, a także przewodniczący SNP V dzielnicy Jadwiga Abrusán i XII dzielnicy dr Zoltán Nyitrai. Przewodnicząca SSP dr Dorota Várnai przypomniała, że w 1848 roku w listopadzie w budynku tym mieszkał gen. J. Bem, a także w budynku tym odbywała się rekrutacja do armii węgierskiej. Również Sándor Petőfi właśnie tutaj stał przed komisją rekrutacyjną.

(b. fot. B.Pál)

A MAGYAR - LENGYEL BARÁTSÁG NAPI ÜNNEPSÉGEK MISKOLCON

Miskolcon hagyományteremtő céllal, az ifjúság bevonásával került megrendezésre idén először a két nép barátságát szimbolizáló ünnep. Délelőtt az Avasi Gimnáziumban volt kiállításmegnyitó, vetélkedő, kulturális műsor, majd a Barátok a bajban című magyar dokumentumfilmet vetítették le. A balatonboglári volt lengyel diáktársaikra emlékeztek a tanulók, akiknek megadtott, hogy hazájuk megszállása idején középiskolai tanulmányaikat folytassák országunkban. Ezt dolgozta fel a Szegedről kapott kiállítás anyaga, illetve a film is.

Délután a Városháza előcsarnokában Pfliegler Péter alpolgármester úr nyitotta meg a Köszönjük című kiállítást, amely szintén a Balatonboglári Lengyel Gimnázium és Líceum 1939

és 1944 közötti működését mutatta be. Ebben az anyagban Lengyelország mond köszönetet hazánknak, hogy abban a nehéz politikai helyzetben is biztosította itt-tartózkodó fiataljai számára a tanulást. Ennek a nemes gesztusnak állít emléket a kiállítás. Az anyagot a Magyarországi Lengyel Múzeum és Levéltár kölcsönözte.

Este a Zenepalota dísztermében a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola növendékei a Katowicében előadott műsorukat ismételték meg. Ebben főleg magyar és lengyel szerzők kórus- és zeneszámai szerepeltek. Halhattuk Górecki, Bartók, Kodály, Ligeti műveket, de Brahmsot is. A fiatal előadók nagy sikert arattak. A programokon megjelent Jarosław Bajaczyk úr, a Budapesti Lengyel Intézet igazgatóhelyettese.

Fekete Dénes

SPOTKANIE HISTORYCZNE W XIII DZIELNICY

13 marca, w przeddzień rocznicy urodzin gen. J. Bema, SNP XIII dzielnicy zorganizował w Domu Kultury im. Attili Józsefa spotkanie historyczne pt. „Walki wolnościowe 1848/1849 oczyma Polaków”. Ważnym elementem spotkania był wykład przybliżający postać gen. Józefa Bema. Ponadto członkowie Stowarzyszenia Grupa

Rekonstrukcji Historycznej Legionu Wysockiego na Węgrzech zaprezentowali mundury z epoki, a przybyłe najmłodsze pokolenie Polonusów miało możliwość obejrzeć broń z bliska. Spotkanie uświetnił występ przybyłego z polski chóru męskiego „Calvi Cantores”. Następnie przewodniczący SNP XIII dzielnicy Márton Stanisław Lázár zaprosił przybyłych na poczęstunek i prawdziwe polskie specjały.

Red. fot. ZN

Születésnap megemlékezés az Esterházy-szobornál

Budapesten, a XII. kerület kissé eldugott zugában, a Gesztenyés kert fái között áll Esterházy János szobra. A hosszú köpenybe burkolózó, előregörnyedő, vékony lábacon álló alak Nagy János felvidéki szobrász alkotása.

Ez a műremek nemcsak azért került most a középpontba, mert a lengyelek és magyarok egyaránt közreműködtek a szobor állításánál, hanem mert gróf Esterházy János 1901. március 14-én született Nyitraújlakon.

Gróf Esterházy János lengyel származással büszkélkedhetett: édesanyja Elżbieta Tarnowska grófnő volt, és 1944-ben más népek mellett lengyeleknek is segített a szökésben. Köztük volt Kazimierz Sosnkowski tábornok, a lengyel emigráns kormány hadügyminisztere, aki Magyarországon keresztül menekült nyugatra.

Noha a borongós időjárás nem volt éppen ideális a megemlékezésre, március 14-én, délután a XII. kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat képviselői, Nyitrai Zoltán és Piotr Piętka, koszorút helyeztek el a szobor lábánál. A jelenlévők meghallgatták a fellépő lengyel férfikart, a Calvi Cantorest, akik másnap a kőbányai Óhegy utcában, a Lengyel Házban adtak ünnepi koncertet a szokásos vasárnapi lengyel nyelvű mise után.

IjjasAnna

Uroczystość przy pomniku Jánosa Esterházyego

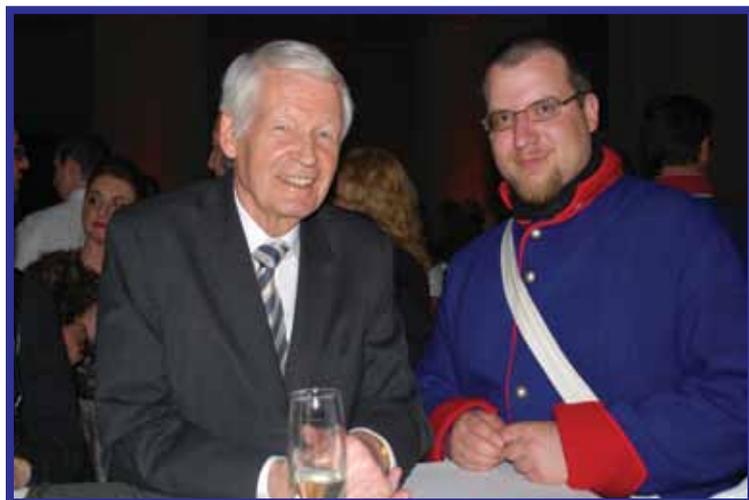
14 marca węgierska Polonia obchodziła nie tylko urodziny gen. Józefa Bema, ale także 114. rocznicę urodzin hrabiego Jánosa Esterházyego, jednego z najbardziej rozpoznawalnych polityków reprezentujących interesy węgierskiej mniejszości narodowej w międzywojennej Czechosłowacji, którego matka, Elżbieta Tarnowska, była Polką. W czasie II wojny światowej János Esterházy pomagał polskim uchodźcom i jego działania zawsze miały na celu pielęgnowanie przyjaźni węgiersko-polskiej. SNP XII dzielnicy (Hegyvidék) zorganizował uroczystość przy pomniku hrabiego Jánosa Esterházyego, znajdującym się w Gesztenyés kert. Po złożeniu wieńców i okolicznościowym przemówieniu przewodniczącego Zoltána Nyitrai odśpiewano gromkie „Sto lat”, w czym wyraźnie pomogli goście z Polski - męski chór „Calvi cantores”. Chórzyści zaśpiewali także „Nemzeti dal”.

Red. fot. AJN

DR KONRAD SUTARSKI OTRZYMAŁ WĘGIERSKIE ODZNACZENIE

Z radością informujemy, że w przeddzień narodowego święta Węgier - 14 marca - minister Zasobów Ludzkich na Węgrzech Zoltán Balog, Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi (odmiana przyznawana osobom cywilnym) uhonorował naszego polonijnego seniora, założyciela i byłego dyrektora Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii w Budapeszcie, poetę, pisarza i tłumacza literatury pięknej dr. Konrada Sutarskiego. Gratulujemy!

(b. fot. ZN)

Az Országos Lengyel Önkormányzat pályázatot hirdet gazdasági vezetői poszt betöltésére.

Elvárások: államháztartási szakon szerzett mérlegképes könyvelői végzettség és minimum 5 éves szakmai gyakorlat.

Az állás részmunkaidőben is betölthető.

Bérezés és juttatások megegyezés szerint.

Munkavégzés helye: 1102 Budapest, Állomás u. 10.

Pályázatok beküldése: olko@polonia.hu email címre vagy a fenti címre, Lapis Balázs hivatalvezető részére 2015. május 8-ig.

RENDAHGYÓ LENGYEL VÁROSNÉZÉS BUDAPESTEN

Javában zajlanak a magyar-lengyel témájú megemlékezések és különböző ünnepek, hiszen március 23-a a lengyel-magyar barátság napja. Valószínűleg mindenki arra kíváncsi, mi történik ez idő tájt Katowicében – ahol éppen ma, március 21-én találkozott egymással a magyar és a lengyel köztársasági elnök, Áder János és Bronisław Komorowski, majd felavatták Henryk Sławik és id. Antall József közös emlékművét – de eközben mi sem tétlenkedtünk itthon.

Gyönyörűen sütött a nap, amikor szombaton kora délután a Magyar Nemzeti Múzeum lépcsőjén vártuk, hogy összegyűljön a kis csapat, mivel együtt szándékoztunk felfedezni Budapest lengyel emlékeit. Koritár Eszter, önkéntes és kitűnő idegenvezetőnk vezetésével elindultunk, hogy a magyar fővárosban elszórt lengyel vonatkozású helyek legalább egy részét jobban megismerjük.

Természetesen nem tudtuk az összes helyszínt végigjárni, de a legfontosabbak sorra kerültek: Józef Wysocki tábornok mellszobra a múzeum előtt, idősebb Antall József emléktáblája a Ferenciek terén, Szent Hedvig és Szent Kinga oszlopa a pesti rakpart mellett, a Lengyel Polgári Bizottság emléktáblája a Garibaldi utcában, Konrad Kazimierz Rulikowski zászlós katona és Mieczysław Woroniecki herceg domborműve a V. kerületben, a katóyni emlékmű Óbudán, a przemysłi útközet oroszlánja a Margit-hídnál és természetesen Bem apó szobra a budai rakparton.

Megannyi lengyel név, egy darabka történelem vagy legenda, egy csata helyszíne, egy hős alakja vagy egy vértanúság emléke. Ezek mellett nap mint nap sietve elmegyünk munkába menet, és csak ünnepekkor vagy megemlékezés idején gondolunk rájuk. Ezért volt rendkívül hasznos ez a rendhagyó túra: megállni és kicsit közelebbről szemlélni a szobrokat, emlékhelyeket. Utánanézni múltjuknak, elgondolkodni rajtuk, történetükön, üzenetükön. Mert valamennyi üzenetet közvetít felénk: hogy a magyar fővárosban számos helyen hagyott lenyomatot a lengyel történelem, és ezek ugyanúgy hozzátartoznak Budapesthez, mint más idegenforgalmi nevezetességek.

Ijjas Anna

Kerületi megemlékezés az 1848/49-es forradalom és szabadságharc tiszteletére

Rákosmente Önkormányzata és a Vigyázó Sándor Művelődési Ház szervezésében 2015. március 15-én 10 órakor koszorúzást tartottak az 513. utcai honvédsíroknál.

Ünnepi beszédet dr. Láncki András, a Századvég Alapítvány elnöke mondott. Dicsőrséget a Wysocki légió állt.

A koszorúzást követően a művelődési ház színháztermében ünnepi műsort tartottak „Virtust tenni a nemzetért! Az

1848-49-es szabadságharc története – ahogy a nép ajkán él...” címmel. Tánccjátékot adott elő az Ex Libris-díjas Corvinus Közgáz Néptáncegyüttes. A műsorban közreműködtek: a Pannónia táncegyüttes, a Pál Apostol Katolikus Általános Iskola és Gimnázium tanulói, valamint Máté Móric néptáncpedagógus, Deffend Irén, Popovics Márk és ifj. Zsuráfszky Zoltán koreográfusok. A zenét Unger Balázs – Cimbaliband – szolgáltatta. Az előadást rendezte a Magyar Ezüst Érdemkereszt polgári tagozatával kitüntetett Deffend Irén.

A Krosnoi Járás delegációját Jan Juszcak sztarosza vezette. A vendégeket Riz Levente polgármester és Fohsz Tivadar alpolgármester köszöntötte.

Buskó András, fot. Katona Csaba.

Segedyn: otwarcie wystawy o Powstaniu Warszawskim

24 marca w sali wystawienniczej Kawiarni Milenijnej w Segedynie miało miejsce otwarcie niecodziennej wystawy, poświęconej dokumentom z Powstania Warszawskiego, w tym również ówczesnym wiatkom węgierskim.

Zaprezentowano 21 plasz, w większości wykonanych na podstawie materiałów uzyskanych z Muzeum Powstania Warszawskiego w Warszawie, a także uzupełnionych przez Archiwum Komitatu Csongrád. Na wernisaz, którego organizatorem było miejscowe Polsko-Węgierskie Stowarzyszenie Kulturalne, przybyło wiele osób, wywodzących się przede wszystkim z miejscowych elit intelektualnych, ale również najzwyczajszych mieszkańców miasta i przedstawicieli tamtejszej Polonii. Przybyła także pani Tünde Juhász - wojewoda Komitatu Csongrád, która w swoim wystąpieniu podkreśliła znaczenie kontaktów polsko-węgierskich i szczególnie w nich rolę dr. Karola Biernackiego, konsula honorowego RP. O aspektach historycznych obu naszych krajów, Powstaniu Warszawskim i jego pamięci na Węgrzech bardzo interesująco mówił Attila Szalai. Wystawa była otwarta do 8 kwietnia, a następnie rozpoczęła swoją edukacyjną misję w całym kraju.

(b.)

KATOWICEI LECKE

Mélységesen tanulságos leckét adott az idei katowicei látogatás. Mondhatni – azaz remélhetőleg – életre szólót. A tiszta, érdek nélküli barátságról és bátorságról. Nem is nagyon régi időkbé visz vissza ez a történet: 1939-be, egy vészterhes korszak kezdetére, amikor több mint 120 ezer lengyel menekültet fogadott be az akkorra már megnagyobbodott, lengyel határral is rendelkező Magyarországra. Előbb kis, majd nagyobb csoportokban érkeztek. Többen Romániában is próbálkoztak, de ott nem fogadták őket barátságosan.

Magyarország mentsvázat jelentett, mi több, paradicsomi állapotokat biztosított sok lengyelországi menekültnek. Elhelyezésükkel a kormány részéről id. Antall József volt megbízva, lengyel részről Henryk Sławik koordinált. Az 1944. március 19-i német megszállás után a helyzet gyökeresen megváltozott, Antallt és Sławikot is letartóztatták a németek. Mindkettőjüket megkínózták, de egyikük sem árulta el a másikat. Sławik azonban magára vállalt mindent. Visszatérően a fogdába, Antall ezt kérdezte tőle: „Miért tetted ezt? Hiszen én hamisítottam a keresztleveleket.” „Eképpen fizet Lengyelország a segítségért” – hangzott a válasz. Sławikot Mauthausenben, 1944. augusztus 23-án golyó általi halálra ítélték, és még aznap végrehajtották az ítéletet. Id. Antall József 30 évvel élte túl barátját, 1974-ben halt meg. Sírjára felkerült a lengyel sas és a következő felirat: „Polonia Semper Fidelis”, azaz „Lengyelország örökké hálás marad”.

Hát igen, a bajban ismered meg az igazi barátot, ez a barátságok legnagyobb kihívása. Ennek a két nagyszerű embernek a barátsága igazi volt, a szó szoros értelmében Isten által megáldott. Azért is, mert egyazon célért harcoltak, és mert ugyanazt az etikai kódexet vallották magukénak. De azért is, mert az Élet, a Gondviselés erővel, kitarással és elegendő hittel áldotta meg őket, hogy hivatásukat, küldetésüket be tudják teljesíteni.

Kedves Barátaim, mindezek után nemigen lehet megszólalni, de el kell mondanom, pontosabban meg kell vallanom, hogy óriási boldogságot éreztem ott, akkor, hogy e két nagyszerű ember egyike a mi népünk szülötte. Boldog vagyok azért is, hogy ilyen példaképeim, példaképeink lehetnek egy olyan el- és lezúllott világban, amikor éppen a példaképekre van a legnagyobb szükség.

Azokban az élet- és lélekpróbáló időkben a magyar nemzet segítette, mi több, védőszárnyai alá vette lengyel testvéreinket. És az Élet legnagyobb csodája, hogy hőseinknek volt ereje meghozni azt a döntést, amit áldozathozatalnak nevezünk. Legyen emléküik áldott, az elkövetkező nemzedékek számára pedig útmutatás. Ezt a leckét ajándékozta nekem idén márciusban a katowicei út. Köszönet érte Lengyelország, köszönet érte Katowice!

Bagosi Hajnal, il. Zoltán Danka

KATOWICKA LEKCJA

Tegoroczny wyjazd do Katowic okazał się dla nas ważną lekcją, można by rzec, że dostarczył nam nauk na całe życie. Była to lekcja o czystej i bezinteresownej przyjaźni i o bohaterstwie. Dostaliśmy wgląd do nie tak odległej historii, do tragicznego roku 1939, kiedy to Węgry, które miały wówczas wspólną granicę z Polską, przyjęły 120 tysięcy polskich uchodźców. Najpierw mniejsze, potem większe grupki polskich uciekinierów próbowały przedostać się na drugą stronę granicy, również do Rumunii, jednak okazało się, że nie są tam mile widziani.

Węgry zagwarantowały Polakom schronienie, stworzyły dla nich wręcz rajskie warunki. Z ramienia rządu zajął się tym József Antall senior, ze strony polskiej sprawy związane z umieszczeniem polskich uchodźców koordynował Henryk Sławik. Po zajęciu przez Niemców Węgier, czyli po 19 marca 1944 roku, sytuacja diametralnie uległa zmianie. Antalla i Sławika aresztowano, obu poddano torturom, jednak żaden z nich nie zdradził drugiego. Natomiast Sławik całą działalność na rzecz uchodź-

ców wzięł na siebie. Gdy wrócił do celi, Antall zapytał się go: „Dlaczego to zrobiłeś? Przecież to ja fałszowałem dokumenty.” Na co Sławik odpowiedział: „W taki sposób odpłaca się Polska za uzyskaną pomoc”. 23 sierpnia 1944 roku w Mauthausen Sławika skazano na śmierć przez rozstrzelanie i jeszcze tego samego dnia wyrok został wykonany. József Antall senior przeżył przyjaciela o 30 lat. Na grobie Antalla umieszczony został polski orzeł oraz napis: Semper Fidelis Polska wiecznie wdzięczna.

Tak to jest, prawdziwego przyjaciela poznajemy w biedzie. Przyjaźń tych dwóch wspaniałych ludzi była prawdziwą przyjaźnią, błogosławioną przez Boga. Dlatego, bo walczyli za wspólne cele i dlatego, że kierowali się tym samym kodeksem etycznym. I dlatego też, że otrzymali od Życia i od Opatrzności siłę, wytrwałość i wiarę, dzięki którym mogli wypełnić swoje posłanie.

Drodzy Przyjaciele, w obliczu losu tych dwóch bohaterów trudno cokolwiek powiedzieć, ale tyle

muszę zaznaczyć, że w tych podniosłych chwilach w Katowicach byłam bardzo szczęśliwa, że jeden z nich jest synem naszego narodu. Jestem szczęśliwa z tego też powodu, że obydwa narody posiadają takie osobistości, które mogą świecić przykładem w dzisiejszym świecie.

W trudnych wojennych czasach naród węgierski wzięł pod swoje skrzydła polskich bratanków. Wielkim cudem Życia jest to, że nasi bohaterowie potrafili ponieść ofiarę. Niech pamięć o nich żyje wiecznie i niech będzie drogowskazem dla następnych pokoleń.

Tego dowiedziałam się na lekcji w Katowicach. Dziękuję za to, Polsko, dziękuję za to, Katowice!

Hajnal Bagosi., il. Zoltán Danka

OBWIESZCZENIE

Ogólna informacja o udziale w głosowaniu

Prosimy o sprawdzanie informacji na stronie Referatu ds. Konsularnych

Referat ds. konsularnych Ambasady RP w Budapeszcie uprzejmie informuje, że w związku z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, które odbędą się w dniu **10 maja 2015 roku**, w okręgu konsularnym utworzony został **obwód głosowania numer 190**, który obejmuje całe terytorium Węgier.

Siedziba komisji wyborczej i lokal wyborczy mieszczą się w budynku Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Budapeszcie, Városligeti fasor 16, 1068 Budapest.

W dniu wyborów lokal wyborczy otwarty będzie **od godziny 07.00 do godziny 21.00**.

Czynne prawo wyborcze posiadają obywatele polscy, którzy najpóźniej w dniu głosowania kończą 18 lat, nie zostali pozbawieni praw publicznych, praw wyborczych ani ubezwłasnowolnieni prawomocnym wyrokiem sądu. Wymagany jest **ważny polski dowód osobisty lub paszport**.

W celu oddania głosu należy wcześniej zapisać się (do dnia 7 maja br.) do spisu wyborców, np. poprzez platformę elektroniczną <https://ewybory.msz.gov.pl>

Można też zgłosić się i zapisać bezpośrednio w Referacie ds. konsularnych: pocztą elektroniczną, listownie, osobiście lub telefonicznie. Należy podać: imię/imiona i nazwisko, datę urodzenia, imię ojca, numer PESEL, numer ważnego polskiego paszportu (lub dowodu osobistego) oraz numer i datę jego wydania, adres zamieszkania/pobytu za granicą, adres zamieszkania w kraju (wpisania do rejestru wyborców - w przypadku wyborców czasowo przebywających za granicą) oraz - dla głosujących korespondencyjnie - adres, na który ma zostać wysłany pakiet wyborczy (jedynie w obrębie okręgu konsularnego).

Podanie niepełnych lub błędnych danych uniemożliwi wpisanie do spisu wyborców.

Osoby, które wpiszą się do spisu wyborców obwodu 190 będą również figurować w spisie wyborców w tym obwodzie jako wyborcy w przypadku ponownego głosowania (tzw. II tury w dniu 24 maja br.). Nie ma możliwości zmiany obwodu do głosowania.

Osoby te mogą ew. oddać głos w innym obwodzie, jednak wyłącznie wtedy, jeśli wcześniej odbiorą od konsula tzw. zaświadczenie o prawie do głosowania. Chęć uzyskania ww. zaświadczenia, które umożliwia oddanie głosu w dowolnym obwodzie do głosowania w Polsce lub za granicą wyborca zapisany do spisu wyborców w obwodzie numer 190 może zgłosić (i odebrać zaświadczenie) najpóźniej do 8 maja br.

Do spisu wyborców można się zapisać **najpóźniej do 7 maja 2015 r. (każdy wyborca może być zapisany tylko do jednego spisu wyborców)**.

Wymóg zapisania się nie dotyczy wyborców posiadających zaświadczenie o prawie do głosowania otrzymane z urzędu gminy w Polsce.

W przypadku ponownego głosowania, tzw. II tura, osoba - która nie zapisała się do spisu wyborców (do 7 maja br.) przed pierwszym głosowaniem - może zapisać się do spisu wyborców po spełnieniu ww. warunków do 21 maja br.

Istnieje również możliwość **GŁOSOWANIA KORESPONDENCYJNEGO**. Chęć oddania głosu korespondencyjnie należy zgłosić najpóźniej do dnia 27 kwietnia 2015 roku.

Zwracam uwagę, że **wyborca, który przed pierwszym głosowaniem zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego, również w przypadku ew. ponownego głosowania będzie głosował korespondencyjnie**. Pakiet wyborczy zostanie wysłany **na ten sam adres**, na który przesłano pakiet wyborczy przed pierwszym głosowaniem. **Nie ma możliwości zmiany tego adresu**.

Każdy, kto zgłosił wolę głosowania korespondencyjnego, otrzyma pakiet z materiałami, który po wypełnieniu odsyła na własny koszt na adres wskazany przez konsula. Wyborca może zrezygnować z głosowania korespondencyjnego. W tym celu powinien wziąć zaświadczenie o prawie do głosowania. Wniosek o wydanie zaświadczenia wyborca powinien złożyć u konsula, któremu zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego. Złożenie wniosku powinno nastąpić przed wysłaniem przez konsula pakietu wyborczego (najpóźniej 30 kwietnia br.), lub po tym terminie, jeżeli wyborca zwróci pakiet wyborczy w stanie nienaruszonym.

Wyborca, który przed dniem pierwszego głosowania dokonał zgłoszenia ws. wpisania do spisu wyborców sporządzonego przez konsula, będzie ujęty w tym spisie wyborców również w przypadku ew. ponownego głosowania. Nie ma możliwości kolejnego wyboru obwodu głosowania. Wyborca, który w ponownym głosowaniu będzie chciał głosować w innym obwodzie głosowania, w tym także w obwodzie właściwym dla swojego miejsca zamieszkania, musi wziąć zaświadczenie o prawie do głosowania. Wniosek w tej sprawie wyborca powinien złożyć konsulowi, któremu dokonał zgłoszenia w sprawie wpisania do spisu wyborców do dnia 22 maja br.

Wyborca, który przed pierwszym głosowaniem (do 8 maja br.) złożył wniosek o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania, otrzyma dwa zaświadczenia: zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu pierwszego głosowania oraz zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu ponownego głosowania. Przed ponownym głosowaniem, osoby, które chciałyby otrzymać zaświadczenie o prawie do głosowania, a które nie wystąpiły o wydanie ww. zaświadczenia przed pierwszym głosowaniem, mogą otrzymać je, jeśli zgłoszą się do 22 maja br.

W przypadku utraty zaświadczenia, niezależnie od przyczyny, nie będzie możliwe otrzymanie kolejnego zaświadczenia, ani wzięcie udziału w głosowaniu w obwodzie właściwym dla miejsca stałego zamieszkania.

Jeśli dojdzie do **drugiej tury wyborów**, termin zapisywania się do spisu wyborców upływa 22 maja 2015 roku, a zgłoszenia woli oddania głosu korespondencyjnie przyjmuje się do 14 maja 2015 roku (wyborcy, którzy nie głosowali korespondencyjnie w I turze).

Andrzej Kalinowski

Konsul RP w Budapeszcie

NIEDZIELA PALMOWA W KOŚCIELE POLSKIM W BUDAPESZCIE

Niedziela Palmowa w kalendarzu chrześcijańskim jest świętem ruchomym, przypada na siedem dni przed Wielkanocą, a w tym roku to dzień 29 marca - dzień, w którym Kościół katolicki upamiętnia triumfalny wjazd Chrystusa do Jerozolimy. Niedziela Palmowa jest początkiem Wielkiego Tygodnia i zapowiedzią zbliżających się Świąt Wielkanocnych. Nazwa tego dnia pochodzi od wprowadzonego w XI wieku zwyczaju święcenia palm. W tym dniu w kościołach w Polsce, a także w wielu środowiskach polonijnych na całym świecie odbywają się uroczyste procesje, których uczestnicy niosą kolorowe palmy, poświęcone przez kapłanów. Podobnie było w tym roku w buda- peszteńskim Kościele Polskim p.w. Najświętszej Maryji Wspomożycielki Wiernych, gdzie uroczystościom przewodniczył proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech, ks. Krzysztof Grzelak SChr, któremu towarzyszył parafialny rodzinny zespół "Kleksiki".

(b. fot. B.Pál)

Budapeszt: wspólne polonijne świąteczne spotkanie

W Wielką Niedzielę do buda- peszteńskiego Domu Polskiego, po przedpołudniowej mszy świętej w Kościele Polskim, wzorem lat ubiegłych, dwie największe najstarsze na Węgrzech organizacje polonijne tzn. Stowarzyszenie Katolików Polskich p.w. św. Wojciecha wraz z Polskim Stowarzyszeniem Kulturalnym im. J.Bema zaprosiły na wspólne wielkanocne spotkanie świąteczne podczas którego proboszcz Polskiej Parafii Personalnej ks. Krzysztof Grzelak SChr. poświęcił jajka - symbole nowego życia. Były życzenia i miła atmosfera, a siostry misjonarki przygotowały "zajączkowe" niespodzianki dla najmłodszych.

(b.)

DZIEŃ KULTURY POLSKIEJ W SZOLNOKU

SAMORZĄD NARODOWOŚCI POLSKIEJ W RAMACH DNIA EUROPY, KTÓRY ODBĘDZIE SIĘ DNIA 9 MAJA 2015 ROKU, ORGANIZOWANYM PRZEZ BIURO INFORMACYJNE EUROPE DIRECT WŁĄCZA SIĘ DO SZEROKIEGO KULTURALNEGO PROGRAMU, PRZEDSTAWIAJĄC KULTURĘ POLSKĄ. DZIEŃ KULTURY POLSKIEJ W SZOLNOKU ROZPOCZYNIĘ SIĘ KONCERTEM FORTEPIAŃNOWYM (UTWORY POLSKICH KOMPOZYTORÓW) W PIĄTEK, T.J. 8 MAJĄ O GODZINIE 18.00, SOBOTĘ ZACZYNAJĄ POEZJĄ I PROZĄ SZYMBORSKIEJ, MROŻKA, PROGRAM PT. „NIC DWA RAZA SIĘ NIE ZDARZA” I INNYCH WYBITNYCH POLSKICH PISARZY O GODZ. 11.00, O GODZINIE 13.00 UROCZYSTE OTWARCIE DNIA EUROPY I OCZYWIŚCIE NAWIĄZANIE DO NASZEGO DNIA KULTURY POLSKIEJ. DALSZĄ CZĘŚĆ DNIA SPEDZIMY NA PLACU KOSSUTHA WRAZ Z MIESZKAŃCAMI SZOLNOKU BIORĄC UDZIAŁ W ZRÓŻNICOWANYM PROGRAMIE, PODZIWIAJĄC WYSTĘPY ZESPOŁÓW FOLKLORYSTYCZNYCH, M.I.N. WYSTĘP ZESPOŁU DUDOSKI Z BIELSKO-BIAŁEJ, W GODZINACH WIECZORNICH PONOWNY WYSTĘP ZESPOŁU DUDOSKI, A TAKŻE UDZIAŁ W TZW. WARSZTATACH TANECZNYCH - WRAZ Z ZESPOŁEM WĘGERSKIM TANIEC NA PLACU KOSSUTHA Z UDZIAŁEM CHĘTNYCH UCZESTNIKÓW.

A LENGYEL KULTÚRA NAPJA SZOLNOKON

A LENGYEL NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT A 2015. MÁJUS 9-I EURÓPA NAP KAPCSÁJ (AMELYET AZ EUROPE DIRECT TÁJÉKOZTÁTO IRODA SZERVEZ) BEKAPCSOLÓDIK A SZELESKÖRŰ KULTURÁLIS PROGRAMKÍNÁLTÁBA, BEMUTATVA ILY. MÓDON A LENGYEL KULTÚRÁT, SZOLNOKON MÁJUS 8-ÁN ESTE 18 ÓRÁKOR LENGYEL SZERZŐK MŰVEIT BEMUTATÓ ZONORÁKONCERTELT KEZDŐDIK A LENGYEL KULTÚRA NAPJA, A SZOMBAT KÖLTÉSZEKTEL ÉS PROZÁVAL INDUL. 11 ÓRÁKOR KEZDŐDIK A SZYMBORSKA, MROZEK ÉS MÁŠ KIJŰNŐ LENGYEL IRODALMÁRÓK MŰVÉSZELET BEMUTATÓ „NIC DWA RAZA SIĘ NIE ZDARZA” CÍMŰ PROGRAM. 13 ÓRÁKOR LESZ AZ EURÓPA NAP ŰNNEPI MEGNYITÓJA ÉS TERMÉSZESEN KAPCSOLÓDÁS A MI LENGYEL KULTÚRA NAPUNKHOZ, A NAP TOVÁBBI RÉSZÉT, A KOSSUTH TÉREN FOGJUK TÖLTENI A SZOLNOKI LÁKOSOKKAL EGYŰTT ÉLVEZVE A SOKSZÍNŰ PROGRAMKÍNÁLTOT ÉS MEGCSODÁLVA A KÜLÖNBŐZŐ FOLKLÓR EGYŰTTESEK - KÖZTŰK A BIELSKO-BIAŁAI „DUDOSKI” EGYŰTTES - FELLEPESEIT, AZ ESTI ÓRÁKBAN MEGINT LÁTHATJUK MAJD A „DUDOSKI” EGYŰTTEST, ILLETVE A VÉGEN BE LEHET KAPCSOLÓDNI VELŰK AZ ŰN. TÁNCMŰHELYBE, AMELYET - TELKES ÉRPEKLŐDŐK RÉSZVÉTELÉVEL - EGY MAGYAR EGYŰTTESEL KÖZÖSEN TARTANAK A KOSSUTH TÉREN.

Wielkanoc w Újpeszcie

Podobnie jak co roku rodziny polonijne z Újpesztu zebrały się, by złożyć sobie życzenia wielkanocne. Zgodnie z polskim zwyczajem każdy przyniósł święconkę, czyli potrawę w koszyczku. Najmłodszy dostali zajączka, tym razem z czekolady, a dorośli poczęstowali się szynką, jajkami i babką piaskową. Zdjęcia pamiątkowe z tej uroczystości wykonał Gábor Deák, a przesłanie Świąt Wielkiej Nocy przedstawił Barna Torreiter. Na zakończenie zaśpiewano pieśni postne. Po miłym spotkaniu każdy sobie życzył: „obymy spotkali się za rok”. Gospodynią spotkania wielkanocnego była Stasia Dobran, za co serdecznie dziękujemy.

Asia Priszler

„Magyar Lolka és Lengyel Bolka”, czyli Dzień Przyjaźni w bemowskim przedszkolu

21 marca Samorząd Polski VII dzielnicy Budapesztu (Erzsébetváros) z okazji Dnia Polsko-Węgierskiej Przyjaźni zorganizował Festiwal pn. „Magyar Lolka és Lengyel Bolka”, który odbył się w przedszkolu polskim w siedzibie stowarzyszenia im. J.Bema, a adresowany był do polsko-węgierskich przedszkolaków.

Uroczystość przygotowały panie Jolanta Hardejewicz-Hardy i Małgorzata Juhász. W programie znalazło się malowanie twarzy przez Sandrę Szabó, występy artystyczne, wspólne malowanie koszulek z motywem flagi polskiej i węgierskiej i wiele innych atrakcji. Nie zabrakło dobrej zabawy, muzyki i poczęstunku...

(oprac.red.)

Przymierze prosto z duszy... czyli obchody Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej w Veszprém

Już po raz kolejny veszprémska Polonia w towarzystwie węgierskich przyjaciół radośnie obchodziła Dzień Przyjaźni Polsko-Węgierskiej. Tym razem miejscem imprezy była restauracja Gourmandia, gdzie utalentowani kucharze przygotowali tradycyjne polskie dania według sprawdzonych przepisów naszej koleżanki, pani Elżbiety Modzelewskiej. Gospodynią i organizatorką spotkania była przewodnicząca naszego samorządu - Hanna Kövesdi.

Na część oficjalną imprezy składały się: wykład pana Józsefa Veressa, wicedyrektora jednej z veszprémskich szkół, na temat wspólnych motywów historii obu krajów, wzbogacony osobistymi przeżyciami z pobytu w Polsce oraz montaż słowno-muzyczny w wykonaniu Młodzieżowego Zespołu Polonijnego, działającego przy liceum katolickim naszego miasta. Patriotyczne pieśni wykonywane w obu językach zdobyły sobie uznanie zaproszonych gości, którzy ochoczo śpiewali je wraz z zespołem.

Kolacja złożona z czerwonego barszczu, pierogów, bigosu i budyniowo – galaretkowego deseru w kolorach narodowych bardzo wszystkim smakowała. Zarówno personel kuchni, jak i autorka przepisów zażyły na wielkie pochwały.

Naszą imprezę uświetniły wizyty distinguished gości – Prezydenta Miasta Veszprém – pana Gyuli Porgi oraz radnego - Györgya Halmay wraz z rodziną. Zwracając się do zebranych pan prezydent podzielił się swoimi bardzo przyjaznymi wspomnieniami z pobytu w Tarnowie - partnerskim mieście Veszprém oraz wyraził nadzieję, że w roku 2018 nasze miasto będzie miejscem centralnych obchodów Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej. Pan György Halmay, wierny przyjaciel veszprémskiej Polonii, wspierał finansowo naszą imprezę, za co jesteśmy mu bardzo wdzięczni.

Wspólne świętowanie, które upłynęło nam w niezwykle sympatycznej atmosferze, ponownie dowiodło, że przyjaźń polsko-węgierska po upływie ponad tysiąca lat wciąż ma się dobrze i dalej żyje w sercach obu narodów, w ich walce o lepsze jutro i radości bycia razem.

Renata Winerowicz-Papp

ROZNIKA BITWY POD ISASZEG

W dniu 6 kwietnia br. w ramach obchodów 166. rocznicy zwycięskiej bitwy pod Isaszeg, w której 6 kwietnia 1849 roku obok wojsk węgierskich walczył - i przyczynił się do zwycięstwa - Legion Polski, Konsul RP w Budapeszcie, Pan Andrzej Kalinowski oraz burmistrz Isaszeg złożyli wieńce pod tablicą upamiętniającą Józefa Wysockiego i polskich legionistów. Konsul złożył również kwiaty i zapalił znicze pamięci na grobie niezidentyfikowanego kapitana wojsk polskich, który spoczywa w miejscu pochówku poległych żołnierzy.

Jednocześnie w Muzeum Miejskim otwarto wystawę linorytów polonijnego twórcy Pana Mariana Trojana, które portretują bohaterów węgierskiej wojny o niepodległość.

W inscenizacji bitwy uczestniczyli przedstawiciele Grupy Rekonstrukcji Historycznych Legion Wysockiego.

Inf. AK.

AZ ÉRDI LENGYEL-MAGYAR KULTURÁLIS EGYESÜLET ÉS A CSUKA ZOLTÁN VÁROSI KÖNYVTÁR SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS CSALÁDJÁT **2015. MÁJUS 6-ÁN (SZERDA) 17 ÓRÁRA, MITROVITS MIKLÓS** LENGYEL, MAGYAR „KÉT JÓ BARÁT”. A LENGYEL-MAGYAR KAPCSOLATOK DOKUMENTUMAI, 1957-1987 CÍMŰ KÖNYVÉNEK BEMUTATÓJÁRA. A KÖNYVET BEMUTATJA ÉS A SZERZŐVEL BESZÉLGET **DR. JUHÁSZ JÓZSEF** TÖRTÉNÉSZ

POLSKO-WĘGIERSKIE STOWARZYSZENIE KULTURALNE W ÉRD I BIBLIOTEKA MIEJSKA IM. ZOLTANA CSUKI SERDECZNIE ZAPRASZAJA PANA/PANIĄ WRAZ Z RODZINĄ **W DNIU 6 MAJA (SRODA), GODZ. 17.00** NA PREZENTACJĘ AUTORSKĄ KSIĄŻKI **MIKLOSA MITROVITSA** PT.: POLAK, WĘGIER „DWA BRATANKI”. DOKUMENTY KONTAKTÓW POLSKO-WĘGIERSKICH, 1957-1987. KSIĄŻKĘ ZAPREZENTUJE I ROZMAWIA Z AUTOREM HISTORYK **DR JÓZSEF JUHÁSZ**.

MIEJSCE, HELYSZÍN: **CSUKA ZOLTÁN VÁROSI KÖNYVTÁR 2030 ÉRD, HIVATALNOK U. 14.** TEL.: +36 23 365 470

„NE FÉLJETEREK!” SZENT II. JÁNOS PÁL HALÁLÁNAK 10. ÉVFORDULÓJÁRA

Közeleg a húsvét, a feltámadás ünnepe. Azonban ha lapozunk egyet a naptárban, nagyhéten, az ünnepek előtt van egy dátum, amely említést érdemel. Tíz évvel ezelőtt, 2005. április 2-án távozott az élők sorából az azóta már szentté avatott II. János Pál pápa.

A lengyelek pápája, aki egy „távoli országból” érkezett, s meglehetősen nehéz időszakban foglalta el Szent Péter trónját, majd kivételesen hosszú ideig, 27 éven keresztül állt a katolikus egyház élén. Életéről számos könyv született, számtalan arcát ismerte meg a világ. Művei, írásai üzenetet hordoznak az akkori és mai ember számára is, különösen megválasztása napján mondott szavai: „Ne féljeterék!”

Ez volt a mottója annak a beszélgetésnek, melyre a Történelem-órák a szabadságról című előadássorozat keretében került sor a budapesti Lengyel Intézet termében március 26-án este. Az esemény a PPKE által szervezett Lengyel Kultúra Napjának záró rendezvénye volt, védnöke pedig Alberto Bottari de Castello, Magyarország apostoli nunciusa.

A program résztvevői voltak: Szuromi Szabolcs Anzelm O Praem., a PPKE rektora, Mitrovits Miklós, az MTA Történeti Intézetének munkatársa és Krzysztof Mazur, a politikatudomány doktora, a krakkói Jagelló Egyetem munkatársa. A moderátor szerepét Szerdahelyi Csongor, a Magyar Katolikus Rádió szerkesztője töltötte be.

Roman Kowalski, a Lengyel Köztársaság nagykövete köszöntötte az est résztvevőit, felkérte a nunciust, hogy tegyen tanúságot Szent II. János Pálról. Külön felhívta a hallgatóság figyelmét a Lengyel Intézet előterében levő képgalériára, amelyet Tadeusz Kurek műveiből válogattak össze, és amelyet a kőbányai Lengyel Házban is nemrég kiállítottak.

Ezután Alberto Bottari de Castello vette át a szót. Személyes vallomással kezdte: „II. János Pál olyan ember volt, akinek a személye nagyon megérintett és közel állt hozzám.” Felidézte azt a felejthetetlen napot, 1978. október 22-ét, amikor részt vett a pápa pontifikátusának kezdetén a római Szent Péter téren.

Ezen a napon, amikor a világi és egyházi méltóságok ültek leghöl, az első szentmise után az új pápa nem hozzájuk lépett leghöl, hanem a fogyatékosokkal élőkhöz fordult. A nuncius arra is

jól emlékezett, hogy Karol Wojtyła a díszes pápai öltözéke mellé egyszerű túrabakancsot, „hegyi cipőt” viselt. Felelevenítette azokat a pillanatok, amikor szűk körben vehetett részt pápai miséken II. János Pál magánképalójában: Karol Wojtyła a mise előtti imába és csendbe mélyedve merített erőt az élethez.

Ne féljeterék! – Karol Wojtyła szerepe a szabadság felé vezető úton. Ez volt a mottója a mai találkozóknak, ez alapján indult a beszélgetés a résztvevők között.

Szuromi Szabolcs Anzelm arról beszélt, hogy a beiktatáskor elhangzott szavak – „Ne féljeterék!” – üzenete túlmutat egy kommunizmus ellenes kijelentésen. „Olyan ember szavai voltak ezek, akinek minden oka megvolt arra, hogy féljen.” – mondta. A pápa mindig kiállt az emberi méltóság mellett, s szerepe a kommunizmus bukásában kétségtelenül bizonyítható.

Mitrovits Miklós szerint a pápaválasztó konklávé nem félt olyan egyházfőt választani, aki a keleti blokkba tartozott. Az új pápa nem félt hazájába látogatni, látogatásai a bátorságról szóltak, és a lengyel társadalomba is bátorságot öntöttek.

Krzysztof Mazur arra figyelmeztetett, hogy Szent II. János Pál pápa szerepe a kommunizmus bukásával nem ért véget, sőt akkor kezdődött igazán. Idézte az egykori szentatya szavait, amelyek 1991-ben Lengyelországban hangzottak el: „A történet most kezdődik. Szabadok vagytok! Választanotok kell!” Mazur megemlítette Wyszyński bíborost is, aki szintén fontos szerepet játszott a lengyelországi változásokban.

S hogy mi II. János Pál üzenete a mai kornak? Szuromi Szabolcs Anzelm szerint a pápa mindig ugyanazt tanította – pápasága kezdetén és végén is. A „Ne féljeterék!” üzenettel kezdte és azzal is zárta.

Ijjas Anna, fot IA

Megújult emléktábla

Óbuda-Békásmegyer Lengyel Nemzetiségi Önkormányzata a március 23-i magyar-lengyel barátság napja tiszteletére felújította a Kálvin közti református parókia falán található Kós Károly-emléktáblát. Kós Károly 1908-1909-ben építette a parókia épületét, s ezzel egy időben feltárta, és a pincében bemutathatóvá tette az egykori királyneői vár maradványait. Ez a helység tavaly őszre újult meg a III. kerületi lengyel önkormányzat támogatásával, és Lokietek Erzsébet királyné emlékhelyként várja a látogatókat. Kós Károly most megtisztított bronz-márvány emléktábláját 1985-ben, születésének 100. évfordulójára állíttatta az Óbudai Református Egyház.

ME.

KIÁLLÍTÁS A II. VILÁGHÁBORÚBAN HAZÁNKBA MENEKÜLT LENGYELEKRŐL

Éppen tavaly, 2014-ben volt 75 éve annak, hogy egy nehéz és embert próbáló időszakban a magyarok a szorult helyzetben lévő, életveszélybe került lengyelek segítségére siettek. A megemlékezések, programok és múltat felelevenítő események azonban idén is folytatódnak.

Ennek szép példája az a kiállítás, amelynek most a szentendrei Város-ház Galéria ad otthont. A „Lengyel menekültek Magyarországon a II. világháború idején” tulajdonképpen egy fotósorozat, amely élethűen idézi fel a múltat.

Ahogy arra Virágh József, a Magyarországi Lengyelség Múzeumának igazgatója is felhívta a figyelmet a kiállítás megnyitásakor: azokat a jeleneteket igyekeztek megragadni, amelyeken valóban megjelenik a segítségnyújtás. Olyan, a lengyelek megsegítésében múlhatatlan érdemeket is elért alakok is feltűnnek a képeken, mint Henryk Sławik vagy Antall József.

A március 19-én délután tartott ünnepi megnyitóra számos érdeklődő összegyűlt. A jelenlevőket Verseghi-Nagy Miklós, Szentendre polgármestere köszöntötte rövid beszédében. Elhangzott, hogy a két nép barátsága régen is létezett, és most is létezik, valamint hogy Szentendrén is jelen vannak a lengyelek, akik emelik a város kulturális sokszínűségét.

A most hétvégén Katowicében megrendezésre kerülő lengyel-magyar barátság ünnepe miatt Roman Kowalski lengyel nagykövet nem lehetett jelen, de néhány üdvözlő sort küldött a megnyitóra. A rendezvényen dalok és versek hangzottak el lengyelül és magyarul Szarkowitz Regina és Mészáros Máté közreműködésével.

Az eseményt követően a Magyar szív című, lengyel menekültekről szóló dokumentumfilmet vetítették a szentendrei P Art moziban.

Ijjas Anna

A Lengyel Színművészeti Egyetem hallgatói Miskolcon

Idén immár harmadik alkalommal rendezték meg, 2015. február 3-ától 8-ig, a Miskolci Nemzeti Színházban a Színművészeti Egyetem Miskolcon Fesztivált (SZEM). A hazaiak társulatok mellett hollandiaiak, lengyelországiak, romániaiak és svájciak léptek fel.

Lengyelországot a Varsói Aleksander Zelwerowicz Nemzeti Színművészeti Akadémia diákjai képviselték. Az Akadémia a lengyel színművészet egyik meghatározó intézménye. 1950-ben, a két legnagyobb lengyel színiakadémia összevonásával jött létre.

Hamlet, Rómeó és Júlia, Macbeth, Troilus és Cressida – négy tragikus történetben négy végletesen szenvedélyes szerelemet írt meg a Mester. A két veronait fiatal tiszta, naiv szerelmük; Lord és Lady Macbeth-et sötét szenvedélyük; egy ifjú párt a fiú apja megöléséért állt bosszú; egy másikat pedig az Iliászból megénekelte családi és nemzeti katasztrófa taszít a vesztébe. A Varsóból érkező diákok ezeket a sok szempontból nagyon különböző kapcsolatokat mutatták be előadásukban, azt az erőt helyezve középpontba, mely minden távolságot leküzd két ember között.

A nyelvi nehézségeket a magyar szövegek kivételével oldotta fel a rendező. Az előadás után a színház szervezésében a miskolci lengyelek találkoztak a színművészekkel, valamint tanáraikkal és elbeszélgettek velük.

Fekete Dénes

Kiállítás a hazánkba menekült lengyelekről – ezúttal az ELTÉ-n

Már beszámoltunk a Szentendrén bemutatott kiállításról, amely a második világháborúban Magyarországra befogadott lengyelekről szól. Ennek a kiállításnak a másik része most nyílt meg március 23-án délelőtt az ELTE Múzeum körüli épületében, a Szláv és Balti Filológiai Intézet előtt.

Számos érdeklődő – javarészt hallgatók és az Intézet munkatársai – gyűlt össze, hogy bepillantást nyerhessen a múltba, azoknak a lengyeleknek a mindennapi életébe, akik 1939-ben hazánkba menekültek.

A megnyitón jelen volt Małgorzata Radwan-Vass, a budapesti Lengyel Nagykövetség első titkára, Buskó András, az Országos Lengyel Önkormányzat nevében, Lukács István, az ELTE Szláv és Balti Filológiai Intézet igazgatója, valamint az Intézet munkatársai. Rövid beszédet mondott dr. Várnai Dorota, a Fővárosi Lengyel Önkormányzat elnöke, a kiállítást pedig Virágh József, a Magyarországi Lengyelség Múzeumának és Levéltárának igazgatója mutatta be.

A kiállítás anyaga Grzegorz Łubczyk lengyel újságíró gyűjteményéből származik, aki az Emlékezés – Lengyel menekültek Magyarországon 1939-1946 című könyv szerzője. A képek híven mutatják be, hogyan éltek a hazánkba menekült lengyelek. Hogyan érezték itt magukat, hogyan őrizték meg kultúrájukat, szokásaikat, nyelvüket.

Szó esett a balatonboglári lengyel gimnáziumról is, amelynek fontos szerepe volt ebben, s amely a második világháború idején az egyetlen lengyel nyelven oktató gimnázium volt egész Európában. Az egykori balatonboglári plébános, Varga Béla is megjelenik a képeken, aki kiemelkedő segítséget nyújtott a lengyeleknek, s aki a gimnázium létrehozását is kezdeményezte.

S végszóként, éppen a kiállítás megnyitásának napján, március 23-án ünnepeljük a lengyel-magyar barátságot, amelyet 2007 óta minden évben ezen a napon tartunk.

Ijjas Anna, fot. ZN

DZIECI ZE SZKOŁY POLSKIEJ W PÉCS POZNAJĄ POLSKIE ZWYCZAJE WIELKANOCNE

provincji Zakonu Paulinów, w Niedzielę Palmową udaliśmy się do znajdującego się w centrum miasta Pécs Kościoła Lyceum. Nasze palmy prezentowały się przepięknie, i te sporządzone na warsztatach wielkanocnych, i te przywiezione z Polski. Węgrzy przyglądali się im z nieukrywanym zainteresowaniem, padły nawet pytania, czy będziemy je sprzedawać. W wypełnionym po brzegi kościele, w ramach uroczystej mszy świętej, podczas której wysłuchaliśmy Pasji w wykonaniu Scholi Sancti Pauli i ojca Jánosa, węgierskie bazy i nasze palmy zostały poświęcone. Naszych palm nie spaliliśmy w Wielką Sobotę, jak każda jedna z tradycji, by następnego roku w Środę Popielcową posypywać głowy uzyskanym w ten sposób popiołem, lecz starannie przechowujemy do następnego roku, by pokazać je na wystawie o polskich tradycjach.

Niedziela Palmowa na Węgrzech różni się nieco od tej w Polsce. Już sama węgierska nazwa „barkaszentelő vasárnap” zakłada, że do kościoła przynosi się po prostu bazy. Tradycja przygotowywania palm znana jest w Polsce już od średniowiecza. W tym roku na lekcjach w Polskiej Szkole na Węgrzech dzieci i młodzież szkolna, a także ich bracia, siostry i rodzice z wielkim zapałem przygotowywali nie tylko pisanki, ale i przepięknie, tradycyjne polskie palmy. Pracami kierowały znana artystka Halina Krawczun Keményffyné i Anna Ciszewska Viczené, również artystka. Radami i pomocą służyli wszyscy zebrani. Po uzgodnieniu z ojcem Jánosem, przełożonym węgierskiej

Podczas robienia palm zapoznaliśmy dzieci z niektórymi ludowymi wierzeniami i zwyczajami związanymi ze świętem Wielkiej Nocy: według ludowej tradycji poświęcona palma chroni ludzi, zwierzęta, domy, pola przed ogniem i wszelkim złem, połykanie bazi zapobiega bólowi gardła i głowy, a sproszkowane kotki dodawane do naparów z ziół mają moc uzdrawiającą, bazy z poświęconej palmy zmieszane z ziarnem siewnym podłożone pod pierwszą zaoraną skibę zapewnią urodzaj, krzyżyki z palmowych gałązek zatknięte w ziemię bronią pola przed gradobiciem i burzami, poświęcone palmy wystawiane podczas burzy w oknie chronią dom przed piorunem, poświęconą palmą należy pokropić rodzinę, co zabezpieczy ją przed chorobami i głodem, uderzenie dzieci witką z palmy zapewnia zdrowie, wysoka palma przyniesie jej twórcy długie i szczęśliwe życie, piękna palma sprawi, że dzieci będą dorodne.

Alina Tóka, Pécs

CO BYŁO?

* W dniu 6 marca w siedzibie PSK im. J.Bema odbył się wykład prof. dr. hab. Arkadiusza Adamczyka nt. „Marszałek Józef Piłsudski i polskie ugrupowania polityczne 1918-1939 wobec Traktatu w Trianon”.

* W dniu 7 marca w PSK zorganizowano spotkanie z okazji Dnia Kobiet.

* W dniu 8 marca w Dniu Kobiet w buda- peszteńskim Domu Polskim odbyła się prezentacja regionu Szczawnicy.

* W dniach od 13 - 15 marca w Kościele Polskim w Budapeszcie odbywały się Rekolekcje Wielkopostne.

* W dniu 14 marca PSK im. J.Bema wspólnie z SSP zorganizowało tradycyjne spotkanie przy pomniku Generała Bema w Budapeszcie w dniu jego urodzin.

* W dniu 14 marca Stołeczny Samorząd Polski zorganizował uroczystość składania wieńców przy tablicy pamiątkowej gen. J.Bema, znajdującej się na ścianie budynku, w którym obecnie mieści się siedziba SSP.

* W dniu 14 marca SNP XII dzielnicy Budapesztu w Gesztenyészert złożył wieńce przy pomniku J. Esterházyego.

* W dniu 19 marca SNP w sali parady ratarsza miasta Nyíregyháza w ramach obchodów Dnia Polsko-Węgierskiej Przyjaźni odbył się finał konkursu wiedzy o Polsce dla uczniów szkół tamtejszego województwa.

* W dniu 19 marca SNP w Nyíregyháza w ramach obchodów Dnia Polsko-Węgierskiej Przyjaźni zorganizował wystawę plakatu polskiego pochodzącego z Rzeszowa, miasta partnerskiego Nyíregyháza, a także wieczór literacki z udziałem Konrada Sutarskiego.

* W dniu 19 marca SNP w Nyíregyháza w ramach obchodów Dnia Polsko-Węgierskiej Przyjaźni zorganizował uroczystość składania wieńców przy tablicy upamiętniającej przybycie na Węgry polskich uchodźców wojennych, a następnie w tamtejszej Szkole Muzycznej odbył się wieczór galowy, w którym gościnnie m.in. wystąpiła młodzież ze szkoły muzycznej w Rzeszowie oraz Chór Dalárda z Nyíregyháza.

* W dniu 21 marca w Katowicach z udziałem prezydentów Polski i Węgier odbyły się centralne-międzynarodowe obchody Dnia Polsko-Węgierskiej Przyjaźni.

* W dniu 23 marca Stołeczny Samorząd Polski zorganizował otwarcie wystawy „Polscy uchodźcy na Węgrzech w czasie II wojny światowej” w Katedrze Filologii Polskiej ELTE.

* W dniu 24 marca w Szegedzie odbyło się otwarcie wystawy poświęconej Powstaniu Warszawskiemu. Organizatorem spotkania było tamtejsze Polsko-Węgierskie Stowarzyszenie Kulturalne.

* W dniu 29 marca Oddział PSK im. J.Bema w Tata w tamtejszym kościele p.w. św. Krzyża zorganizował uroczystość poświęconą pamięci św. Jana Pawła II.

CO BĘDZIE?

* W dniu 3 maja w buda- peszteńskim Kościele Polskim o godz. 10.30 sprawowana będzie msza święta w intencji ojczyzny i ku czci Matki Bożej Królowej Polski. Po mszy świętej w Domu Polskim odbędzie się spotkanie organizowane przez SKP p.w. św. Wojciecha.

* W dniu 6 maja o godz. 17.00 Polsko-Węgierskie Stowarzyszenie Kulturalne w Erd i Biblioteka Miejska im. Zoltána Csuki serdecznie zapraszają na prezentację autorską książki Miklósa Mitrovitsa pt. Polak, Węgier „dwa bratanki”. Dokumenty kontaktów polsko-węgierskich, 1957-1987. Książkę zaprezentuje i rozmawia z autorem historyk dr József Juhász.

* W dniu 6 maja o godz. 11.00 na ELTE (Katedra Filologii Polskiej, 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/D, I. piętro) Stołeczny Samorząd Polski organizuje wystawę nt. „Derenk – w dwóch ojczyznach”. Po wystawie wykład pt. „Derenk – polska wieś na Węgrzech” wygłosi dyrektor Muzeum Lengyel, József Virágh.

* W dniach 8-9 maja w Szolnokun tamtejszy SNP organizuje Dni Kultury Polskiej.

* W dniu 9 maja w Békéscsaba odbędzie się uroczystość z okazji święta Konstytucji 3 Maja oraz Dnia Polonii. W programie znajduje się: otwarcie wystawy Krzysztofa Millera - artysty fotografa z Tarnowskich Gór, wyświetlenie filmu M. Pieprzycy pt. Chce się żyć (Szavak nélkül) oraz koncert chóru im. Chopina.

* W dniu 10 maja po mszy św. o godz. 11.45 w Domu Polskim w Budapeszcie odbędzie się polsko-węgierska prezentacja dwóch nowych książek Konrada Sutarskiego: zbioru studiów i esejów historycznych o tematyce polsko-węgierskiej „Közös fényeink” oraz nowego wyboru poezji „Ha úgy tudnánk ...”. Organizatorem spotkania jest POKO Oddział X. Bp. Óhegy út.11.

* W dniu 13 maja o godz. 17.00 w buda- peszteńskim Kościele Polskim odbędzie się msza święta i nabożeństwo fatimskie.

* W dniu 14 maja o godz. 18.00 w kinie „Művész” w Budapeszcie odbędzie się premiera filmu o Henryku Sławiku i Józsefie Antallu pt. „Zycia na krawędzi” w reżyserii Grzegorz Lubczyka. Organizatorzy pokazu to Oddziały POKO przy ul. Óhegy i Nádor.

* W dniu 16 maja na posiedzeniu plenarnym w Budapeszcie zbierze się Ogólnokrajowy Samorząd Polski.

* W dniu 17 maja o godz. 15.00 w Kaplicy Skalnej w Budapeszcie SNP IV dzielnicy i Koło Rodzin Polonijnych z Újpestu zapraszają na mszę świętą w intencji matek, którą odprawi ks. Krzysztof Grzelak SChr. proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech.

* W dniu 18 maja w peszteńskim teatrze „Új Színház” (Bp. VI dzielnica, Paulay Ede u. 35) z misterium muzycznym „Totus Tuus” wystąpi Teatr „A” z Gliwicy.

* W dniu 24 maja w Budapeszcie odbędzie się odpust parafialny w dniu patronki kościoła polskiego p.w. Najświętszej Maryji Panny Wspomożycielki Wiernych. W tym dniu w parafii naszej dzieci przystąpią do pierwszej komunii.

* W dniu 27 maja w katedrze szegedyńskiej odbędzie się premiera REQUIEM Pamięci Ofiar Katynia. Autorem muzyki jest László Király, a wykonawcą Narodowa Orkiestra Symfoniczna w Szegedzie.

* W dniach 29 maja do 5 czerwca wierni z parafii polskiej w Budapeszcie przebywali będą na pielgrzymce do grobu św. Jana Pawła II do Rzymu.

* W dniu 30 maja o godz. 17.00 w siedzibie PSK im. J.Bema w Budapeszcie (Bp. V. dzielnica ul. Nádor 34) wystąpi zespół WISŁA.

MI VOLT?

* Március 6-án a Bem J. LKE székházában tartott előadást prof. dr. hab. Arkadiusz Adamczyk „József Piłsudski marsall és politikai csoportok a lengyel közelében 1918-1939 között a trianoni béke-szerződés tükrében” címmel.

* Március 7-én a Bem J. LKE nőnapj ünnepi találkozót szervezett.

* Március 8-án, napon a budapesti Lengyel Házban a lengyelországi Szczawnica régió mutatkozott be.

* Március 13-a és 15-e között nagybőjtői lelki gyakorlatot tartottak a budapesti Lengyel Templomban.

* Március 14-én – Bem tábornok születésnapján – a Bem J. LKE megtartotta hagyományos megemlékezését a tábornok budapesti szobránál.

* Március 14-én a Fővárosi Lengyel Önkormányzat koszorúzási ünnepséget tartott az FLO jelenlegi székhelyének falán található, Bem tábornoknak szentelt emléktáblánál.

* Március 14-én a XII. kerületi LNŐ megkoszorúzza Eszterházy J. Gesztenyész- kertben található szobrát.

* Március 19-én a nyíregyházi városháza dísztermében lezajlott a lengyel-magyar barátság napja alkalmából a megyei iskolák tanulói számára szervezett „Ki mit tud Lengyelországról” vetélkedő döntője.

* Március 19-én, Nyíregyházán a lengyel-magyar barátság napja alkalmából (a helyi LNÖ szervezésében) – a megye-székhelyi testvérvárosából, Rzeszówból származó lengyel plakátkiállítás nyílt, illetve irodalmi estét tartottak Sutarski Konráddal.

* Március 19-én a nyíregyházi LNÖ a lengyel-magyar barátság napja alkalmából koszorúzási ünnepséget tartott a településen a lengyel háborús menekültek Magyarországra érkezésének emléket állító táblánál. Ezt követően a helybéli zeneiskolában gálaestre került sor, amelyen többek között a rzeszówi zeneiskola növendékei, illetve a nyíregyházi Dalárda kórus is szerepelt.

* Március 21-én Katowiceban zajlottak – mindkét ország államfőjének részvételével – a Lengyel-Magyar Barátság Napja központi-nemzetközi ünnepi rendezvényei.

* Március 23-án, az ELTE Lengyel Filológia Tanszékén megnyílt a „Lengyel menekültek Magyarországon a II. világháború idején” című kiállítás a Fővárosi Lengyel Önkormányzat szervezésében.

* Március 24-én, Szegeden megnyílt a városi felkelésre emlékező kiállítás. Az eseményt a helyi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület szervezte meg.

* Március 29-én a Bem J. LKE tatai részlege II. János Pál pápa emlékünnepséget szervezett a helyi Szent Kereszt-templomban.

MI LESZ?

* Május 3-án a budapesti Lengyel Templomban 10.30-kor szentmise kezdődik Lengyelország királynéjának, Szűz Máriának a tiszteletére. A misét követően – amelyet a hazáért ajánlanak fel – a Lengyel Házban a Szent Adalbert Egyesület által szervezett találkozó zajlik majd.

* Május 6-án az érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület és a helyi Csuka

Zoltán Városi Könyvtár szeretettel vár minden érdeklődőt Mitrovits Miklós „Lengyel, magyar két jó barát. A lengyel-magyar kapcsolatok dokumentumai, 1957-1987” című könyvének szerzői bemutatójára. A könyvet ismerteti, és a szerzővel beszélget: dr. Juhász József történész.

* Május 6-án, 11 órakor, az ELTE Lengyel Filológia Tanszékén (1088 Budapest, Múzeum krt. 4/D, I. em.) a Fővárosi Lengyel Önkormányzat kiállítást szervez „Derenk – két hazában” címmel. A kiállítás megnyitását követően „Derenk – lengyel falú Magyarországon” címmel Virágh József, a Lengyel Múzeum igazgatója fog előadást tartani.

* Május 8-án és 9-én, Szolnokon Lengyel Kultúra Napja rendezvénysorozatot szervez a helyi LNÖ.

* Május 9-én, Békéscsában ünnepséget rendeznek a Lengyel Alkotmány május 3-i, illetve a magyarországi polónia szintén közeli ünnepnapjai kapcsán. A programban szerepelnek: Krzysztof Miller Tarnowskie Góry illetőségű fotóművész kiállításának ünnepi megnyitóját, M. Pieprzycza „Szavak nélkül” című filmjének vetítését, illetve a Chopin kórus koncertje.

* Május 10-én a Lengyel Házban 11 óra 45 perckor kezdődik (a szentmisét követően) Konrad Sutarski két új könyvének bemutatója: a „Közös fényeink”, amely lengyel-magyar vonatkozású tanulmányokat és történelmi esszékét tartalmaz, illetve a „Ha úgy tudnánk” című válogatott verseket tartalmazó verseskötetet. A találkozót az LKK Óhegy utcai részlege szervezi (Bp. X. kerület Óhegy u. 11.)

* Május 13-án, 17 órakor fatimai ajátással egybekötött mise lesz a budapesti Lengyel Templomban.

* Május 14-én a budapesti Művész moziban 18 órakor kezdődik a Henryk Sławikról és id. Antall Józseféről szóló, a „Élet a partvonalon” című film bemutatója, amelyet Grzegorz Lubczyk rendezett. A szervezők az LKK Óhegy utcai ill. Nádor utcai részlege.

* Május 16-án, Budapestest testületi ülésre gyűlünk össze az Országos Lengyel Önkormányzat.

* Május 17-én a budapesti Sziklatemplomban 15 órakor kezdődő szentmisét az édesanyáért ajánlják fel. A misét Krzysztof Grzelak SChr., a Lengyel Személyes Plébánia plébánosa fogja celebrálni. A IV. kerületi LNÖ és az Újpesti Lengyel Családok Köre mindenkit szeretettel hív a misére.

* Május 18-án a pesti Új Színházban (Bp. VI. ker. Paulay Ede u.35.) a „Totus Tuus” zenei misztériumjátékkal lép fel a gliwicei Teatr „A”.

* Május 24-én lesz a budapesti Mindenkor Segítő Szűz Mária Templom búcsúnapi plébániai ünnepsége. Ezen a napon tartjuk az egyházközösségekhez tartozó gyermekek elsőáldozását is.

* Május 27-én a szegedi katedrálisban lesz a katyni áldozatokra emlékező REQUIEM premierje. A zeneszerző Király László. A mű a szegedi Nemzeti Szimfonikus Zenekar előadásában fog felcsendülni.

* Május 29-e és június 5-e között a budapesti lengyel plébánia hívei a II. János Pál pápa római sírját meglátogató zárandoklaton fognak részt venni.

* Május 30-án 17 órai kezdettel a budapesti Bem J. LKE székházában (Bp., V. ker. Nádor u. 34.) a WISŁA együttes lép fel.

Uwaga: Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach. (b.)

Wielkanocna pieczeń w cieście francuskim

Składniki:

50 dag cielęciny

50 dag szynki wieprzowej lub schabu

2 piersi z kaczki (około 40-50 dag)

20 dag wątróbki drobiowej

250 ml białego wytrawnego wina

Natka pietruszki

Kilka gałązek świeżego tymianku

8 szalotek

Estragon, pieprz, sól, gałka muszkatołowa

3 jajka

150 ml bulionu

2 kawałki gotowego ciasta francuskiego 50x25 cm

1. Kroimy mięso na kostki ok. 1 cm, (piersz z kaczki razem ze skórką).

2. Siekamy dość drobno szalotkę, natkę i tymianek.

3. Całość przekładamy do osobnego naczynia, mieszamy, dodajemy pozostałe przyprawy i zalewamy winem. Przykrywamy i odstawiamy do lodówki na minimum 12 godzin.

4. Tuż przed wyjęciem marynaty, przygotowujemy mus z wątróbek. W tym celu gotujemy w bulionie wątróbkę przez 2-3 minuty. Całość miksujemy. Po lekkim przestudzeniu dodajemy 2 jajka i ponownie miksujemy. Mus powinien mieć konsystencję gęstej śmietany.

5. Zamarynowane mięso odcedzamy dokładnie na durszlaku.

6. Formy do pieczenia wykładamy papierem do wypieków i ciastem francuskim, tak aby po przełożeniu farszu można było go dokładnie przykryć ciastem.

7. Tak przygotowane formy wykładamy na przemian warstwą marynowanego farszu i musu z wątróbek.

8. Całość dokładnie przykrywamy ciastem smarując miejsca styku ciasta rozmaconym jajkiem.

9. Przed wstawieniem do piekarnika robimy 3-4 małe dziurki w cieście i smarujemy je jajkiem.

10. Pieczemy w temperaturze 180 stopni 30 minut od dołu i 80 minut od dołu i od góry.

11. Po wystygnięciu przekładamy do lodówki. Kroimy zimną pieczeń. Podajemy z sosem z jogurtu i czosnku lub innym wg własnej inwencji.

Smacznego!

Wujek Jarek
gotuje

JAREK BÁCSI FŐZŐCSKÉZIK

Húsvéti sült hús leveles tésztában

Összetevők:

50 dkg borjúhús

50 dkg sonka vagy sertéskaraj

2 kacsamell (kb. 40-50 dkg)

20 dkg szárnyasmáj

250 ml száraz fehér bor

1 csokor petrezselyem

néhány friss gallyacska kakukkfű

8 gyöngyhagyma

tárkony, bors, só, szerecsendió

3 tojás

150 ml húsleves

2 darab 50x25 cm-es kész leveles tészta

1. A húst kb. 1 cm-es kockákra vágjuk (a kacsamellet a bőrrel együtt).

2. A gyöngyhagymát, a petrezselymet és a kakukkfűvet apróra vágjuk.

3. Külön edénybe rakjuk a fentieket, összekeverjük, és ráöntjük a bort. Letakarjuk, és legalább 12 órára félretesszük a hűtőbe.

4. Közvetlenül a pácolt hús kivétele előtt májkrémet készítünk. 2-3 percen át főzzük a májat a húslevesben. Az egészet összemixeljük. Enyhe hűtést követően hozzáadunk 2 tojást, és újból összemixeljük. Az elkészült krémnek sűrű tejföl állagúnak kellene lennie.

5. A pácolt húst alaposan leszűrjük, lecsöpögtetjük.

6. A sütőtálat sütőpapírral béleljük. Beletapasztjuk a leveles tésztát oly módon, hogy a belevalók elhelyezése után az egészet tökéletesen be lehessen takarni a maradék tésztával.

7. Az így előkészített sütőtálba váltogatva, rétegesen berakjuk a pácolt húst és a májkrémet.

8. Az egészet hézagmentesen betakarjuk a leveles tésztával, és az illeszkedési vonalak mentén megkenjük felvert tojással.

9. A sütőbe való behelyezés előtt 3-4 apró lyukat szúrunk a tésztába.

10. 180 fokos sütőben 30 percig sütjük alulról, majd 80 percig alulról és felülről is.

11. Kihülés után hűtőbe tesszük. Felvágjuk a hideg sültet. Ízlés szerint elkészített szósszal (pl. fokhagymával elkevert joghurttal) tálaljuk.

Jó étvágyat!

EGY GYEREKVERSÍRÓ TITKOS ÉLETE

Jan Brzechwa nevét bizonyára sokan ismerik azok közül, akik kapcsolatba kerültek lengyelekkel, illetve a lengyel nyelvvel. Főleg ha ismerőseik, rokonaik között lengyel (vagy lengyelül tanuló) gyerekek is vannak, mivel Brzechwa rengeteg híres lengyel gyerekvers és mese szerzője. Azonban egészen bizonyos, hogy aki pár percnél többet tölt lengyelek társaságában, illetve a nyelvvel való ismerkedéssel, hallotta azt a külföldiek számára kimondhatatlan nyelvtörőt, ami egyben Jan Brzechwa egyik versének kezdősora: „W Szczebrzeszynie chrząszcz brzmi w trzcinie.” Felrémlik esetleg még néhány verscím, vers és a kötelező olvasmány Paca úr akadémiaja, de ennél többet nem sokat tudunk róla.

Érdekes pedig például, hogy az eredeti neve Jan Wiktor Lesman – és ezen a néven működött jogászként, a szerzői jog szakértőjeként –, a Brzechwa nevet pedig unokatestvére, a híres lírikus Bolesław Leśmian bátorítására vette fel. A brzechwa szó a nyíl középső részét jelenti – talán arra utalva, hogy a szavai nyílegyenesen célba találnak. Egy másik művésznevet is használt, amikor a két világháború közötti Varsóban kabaréknak írt kiváló szövegeket: Szer-Szeń (Lódarázs), Ethel Lilian Voynich regényének lengyel címe után. A szatíraírás ötlete onnan jött, hogy már gyerekkorában tréfás, szatirikus versekben figurázta ki a nagynénjeit (és írásai közzé nem tételéért állítólag pénzt követelt az áldozatoktól). Így amikor az első világháború sújtotta lengyel fővárosban tengődött, rokonai tanácsát követve elvitte néhány írását az egy kis kabarészínházba, az Argusba. Az ottani irodalmi igazgató kilenc művét elvetette, a tizedik azonban – melyet maga a szerző a legértékeltenebbnek ítélte – egy hét múlva már műsoron volt.

Valahogy így járt később a költészettel is, minden igyekezete ellenére nem tudott igazi, híres lírikussá válni. Egyáltalán nem az volt az eredeti életcélja, hogy a gyerekeknek írt műveiről ismerjék – állítja Mariusz Urbanek, aki Brzechwa életéről írt könyvet. Mások azonban – a legtöbb műértő, olvasó és az utókor – éppen azokat a műveit értékelték, értékelik a legtöbbre, amiket ő maga a legértékeltenebbnek tartott.

1926-ban jelent meg az első verses kötete (Oblicza zmyślone). A kritikák radikálisak voltak, és igen negatívak, nagyrészt azt vetették a szemére, hogy tehetségesebb rokonát, Bolesław Leśmiant utánozza – volt, aki egyenesen a második Leśmiannak nevezte. A következő, 1929-ben megjelent kötetének (Talizmany) visszhangja is hasonló volt, azonban Brzechwa ezután sem adta fel, és később már csak egyre jobb lett a helyzete. Az 1935-ös kötet után egy kritikus „a legdalosabb költőnek” nevezte, ez a cím évekre ráragadt. Csak ezután, 40 éves korában, a háború küszöbén jelent meg első gyerekverses kötete, majd hamarosan a második is – ezekben már sok olyan mű szerepel, amit ma is minden lengyel ismer.

A második világháború évei igen termékenyek voltak a meseíró számára, ekkor született pl. a Paca úr akadémiaja. Magánéletében pedig – saját bevallása szerint – még a háborút, a megszállást is háttérbe szorító esemény történt: szerelmes lett. A szerelemben

sem volt valami szerencsés, mindenesetre nagyon szeretőgazó és színes volt az élete ilyen szempontból. Már kétszer volt házasságban. Első felesége, Maria Sunderland apja nővérének az unokája volt. Közös lányuk születésekor hivatalosan házasság volt még, de az író már a későbbi második feleségével folytatott viszonyt. A kislány kilenc éves volt, amikor először találkozott az apjával, Bolesław Leśmian temetésén. Következő nagy szerelmét 1940-ben ismerte meg, és első látásra beleszeretett – sajnos viszonzatlanul. Egy napon két civil kivezette a cukrászdából, ahol üldögélt, és a gestapo székhelyére vitték. Ott kijelentette, hogy habár nem zsidó (pedig valójában az volt), nyugodtan lelőhetik, mert egyáltalán nem számít neki az élete. Miért? – kérdezték. Mert a nő, akit szeret, nem akar hozzá menni. A németek nevetésben törtek ki, és kihajították az ajtón. Az író azonban még egyszer visszament, mert ott felejtette a cukrászdában vásárolt tortáját. Ez annyira meglepte a katonákat, hogy hagyták elmenni. A háború után sikerült végül elnyernie szíve hölgyének kezét, akivel Brzechwa haláláig házasságban volt – amellet, hogy az író továbbra sem hagyott fel a szerelmi kalandozásokkal.

A második világháború utáni időszakban az ő életére is, mint mindenkiére a térségben akkoriban, rányomta bélyegét a kommunizmus. Habár soha nem volt párttag, megrendelésre írt az akkori irányelveknek megfelelő, rendszerhű műveket. Urbanek szerint ezt az általa megszokott és kedvelt jólét biztosítása

édekezésében tette. Az ideológiai felhang ellenére Brzechwa szatírái magas szintű, értékes irodalmi művek maradtak. A sorok között egészen más, a hivatatos elvekkel szemben, ironikus üzenet olvasható ki, sok művét ezért „korrigálta” vagy elvetette a cenzúra. Törölték például egy sírásó monológját, aki meggyilkolta a családtagjait, hogy eleget tegyen a szakmájában elvárt termelési követelményeknek. Sztálin halála után nem fogadott el több politikai megbízást, ettől kezdve inkább a passzív ellenállás álláspontjára helyezkedett.

Kiválóan tudott orozsul, hiszen Oroszországban, a „keleti végeken” született és ott töltötte a gyermekkorát. Nyelvtudását és irodalmi tehetségét így műfordításban is kamatoztatta. Fordította Puskin meséit, Csehov novelláit, Ilf és Petrov Tizenkét székét, Jeszenyin és Majakovszkij verseit.

Jarosław Iwaszkiewicz, a híres költő a legkellemesebb embernek nevezi, akivel valaha találkozott. Elismeréssel nyilatkozott munkásságáról és jelleméről: „Az a vidám hang, amit Jan Brzechwa az egész munkássága alatt meg tudott őrizni, hálás mosolyt csal fiatalok és öregek arcára, már ha csak a nevét meghallják. Már a könyvek címei is egy boldog világ képét idézik, ahol – az egyébként oly ritka – jószág és játék kezét fog egymással, hogy megadják nekünk az igazi boldogságot jelentő örök gyermekkor érzetét.”

Láthatjuk tehát, hogy ha sok mindentről nem is tudtunk ezzel az íróval kapcsolatban, és ezek a részletek nem éppen jó színben tüntetik fel, azért az eredeti, kedves Brzechwa-képünkről sem kell lemondanunk, és bátran olvashatjuk verseit, meséit gyerekeinknek, annál is inkább, mert nagyon szívesen hallgatják őket.

MAK

Tajne życie Jana Brzechwy

Węgrzy, którzy mają kontakt z Polakami i językiem polskim, z pewnością dobrze znają Jana Brzechwę. Dobrze wiedzą, że to poeta, autor wielu znanych wierszyków i bajek dla dzieci. Kto kiedykolwiek znalazł się w towarzystwie Polaków, na pewno zna to tak trudne dla Węgrów zdanie: „W Szczebreszynie chrząszcz brzmi w trzcinie” – którego autorem jest właśnie Brzechwa, albo też kilka strofek z „Akademii pana Kleksa”. Warto bliżej zapoznać się z nieznanym obliczem poety. Po pierwsze jego prawdziwe nazwisko to Jan Wiktor Lesman, i pod tym nazwiskiem prowadził działalność prawniczą. Brzechwa to pseudonim, nadany mu przez kuzyna – poetę Bolesława Leśmiana. Wyraz „brzechwa” oznacza środkową część strzały, a przyjęcie go za pseudonim pisarski może oznaczać, że słowa poety trafiają do celu, jak strzały. Poeta, pisząc w okresie międzywojennym teksty dla kabaretu, używał jeszcze innego pseudonimu: Szer-Szeń. A satyry pisywał chętnie, już w dzieciństwie naśmiewając się w satyrycznych wierszykach ze swojej cioci. Ponoć za nieopublikowanie swoich satyr żądał od ofiar opłaty. Pierwszy tomik wierszy Brzechwy (Oblicza zmyślone) ukazał się w 1926 roku. Krytyki nie były nazbyt pomyślne, podobnie jak w przypadku drugiego tomiku (Talizmany), wydanego w 1929 roku. A potem, po 1935, roku sytuacja radykalnie się zmieniła, jeden z krytyków nazwał Brzechwę najśpiwniejszym poetą i to uznanie towarzyszyło mu już do końca życia. W wieku 40 lat zaczął pisać wiersze dla dzieci, których w czasie wojny napisał co niemiara. Też podczas wojny zakochał się głęboko, a jego życie miłosne było dość burzliwe. Po wojnie w twórczości Brzechwy nastąpił okres socrealizmu, tak jak i wielu innych w tym czasie pisał na zamówienie utwory ideologiczne, choć mimo ideologicznych treści satyry te osiągały wysoki poziom artystyczny. Brzechwa dobrze znał język rosyjski, parał się więc również przekładem utworów rosyjskich autorów na język polski. Jeden z najwybitniejszych poetów polskich, Jarosław Iwaszkiewicz, nazwał Jana Brzechwę najprzyjemniejszym człowiekiem, z jakim kiedykolwiek się zetknął. Czytajmy naszym dzieciom wiersze Jana Brzechwy, bo dzieci zawsze chętnie ich słuchały i będą słuchać.

(dv)

Stołeczny Samorząd Polski

w terminie 20. 06. – 27. 06. 2015 r.

organizuje wyjazd dla dzieci w wieku 7 – 14 lat

na wypoczynek do Polski

miejsce: Szczawnica, Horwatówka, ul. Jana Wiktora 2

Zakwaterowanie w 4 -5 osobowych pokojach

Koszt: 30. 000, - Ft od osoby

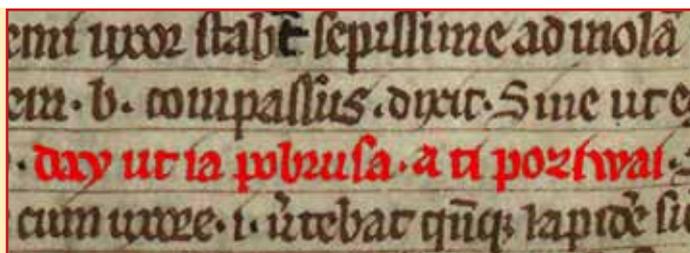
Zgłoszenia przyjmujemy do 24 kwietnia 2015 r.

flko@t-online

ROZWAŻANIA DOMOROSŁEGO BOTANIKA

Wspólne korzenie, osobne liście, zielone korzenie, brązowe liście, omszałe liście, żywotne korzenie, a może odwrotnie...? Trochę te poetycko-botaniczno-dendrologiczne metafory, odnoszące się do skomplikowanej tożsamości narodowej, wydają się być niepewnie zakotwiczone w ziemi teraźniejszości, wciąż targane wiatrem politycznych interesów i podgryzane nieustannie przez gąsienicę niepamięci i obojętności... Spróbujmy jednak na fali wiosennych porządków wpuścić trochę światła do ogrodu przeszłości. Poszukajmy konkretów, wsłuchajmy się nie tylko w to, o czym szepczą liście, ale także nadstawmy ucha, co mówią korzenie - dokumenty z dawnych czasów...

Pierwsze zdanie zapisane po polsku pochodzi z tzw. „Księgi Henrykowskiej” - spisaney po łacinie kroniki opactwa cystersów w Henrykowie na Dolnym Śląsku. Na pustyni łacińskiego tekstu z 1270 roku, opisującego eleganckie zachowanie czeskiego rycerza Boguchwałę, który zadomowił się w polskich stronach, wyra-

sta znienna polskie zdanie: „Daj, ac ja pobruszę, a ty poczywaj”, które moglibyśmy dziś przetłumaczyć następująco: „Daj, niech ja pomieję na żarnach, a ty odpoczywaj.” W ten sposób Boguchwał zwrócił się do żony-Polki, skądinąd opisaney przez kronikarza w niezbyt jasnych barwach (gruba i niezdana chłopka), chcąc jej pomóc przy pracach domowych.

Pierwsze zdanie, a dokładnie dwa, zapisane po czesku, pochodzą prawdopodobnie z końca XII wieku i zostały dopisane do

starego łacińskiego tekstu z 1057 roku, dotyczącego ufundowania kapituły w Litomierzycach, „Pavel dal jest Ploškovicích zemu. Vlach dal jest Dolas zemu Bogu i svjatemu Scepanu se dvema dušnikoma Bogucos a Sedlatu“, czyli mniej więcej „Paweł dał ziemię z Ploszkowicach. Vlach dał ziemię w Dolanach Bogu i św. Stefanowi z dwoma poddanymi, Boguca i Sedlatę.“ Jednym słowem opis transakcji handlowej z teologiczną dygresją.

Pierwszy zachowany tekst po węgiersku, tłumaczenie z łaciny, to pochodzące prawdopodobnie z lat 1192-1195 „Halotti beszéd és könyörgés” (Mowa żałobna i prośba). W starym języku węgierskim owo zdanie brzmi: „Látjátuk feleim szümtükhel, mik vogymuk: isá, por és homou vogymuk“, we współczesnym tłumaczeniu: „Látjátok, feleim, szemetekkel, mik vagyunk: íme, por és hamu vagyunk“, czyli „Zobaczcie, towarzysze, jesteśmy prochem i popiołem“. Czyli „Szomurú vásárnap” - słynny szlagier z lat 40. minionego stulecia - w średniowiecznej wersji.

Pierwsze zdanie po polsku niebezpiecznie przypomina język czeski i dotyczy szarmanckiego zachowania w stosunku do kobiet (jak wiadomo, Polacy do dziś biorąc przykład z Czecha Boguchwałą są niezwykle rycerscy, dystyngowani i dobrze wychowani, nastawieni feministycznie, otwarci i pomocni). Coż nam zdradzić może pierwsze zdanie zapisane po czesku? Potomkowie Przemysła Oracza, jak zwykle pragmatyczni i twardo stąpający po ziemi, zajmują się kwestiami jak najbardziej przyziemnymi i praktycznymi, handlując nieruchomościami, i oddając przy okazji grunty św. Stefanowi (Węgierskiemu?). Węgrzy natomiast melancholijnie snują rozważania o przemijalności żywota ludzkiego, rozpaczając filozoficznie nad niestałością naszej bytności na ziemi.

Jakie wnioski można wysnuć z naszych wiosennych rozważań? Korzenie przeszłości nie są tak oddalone od liści współczesności, jak by się mogło wydawać. Bo to wciąż to samo drzewo.

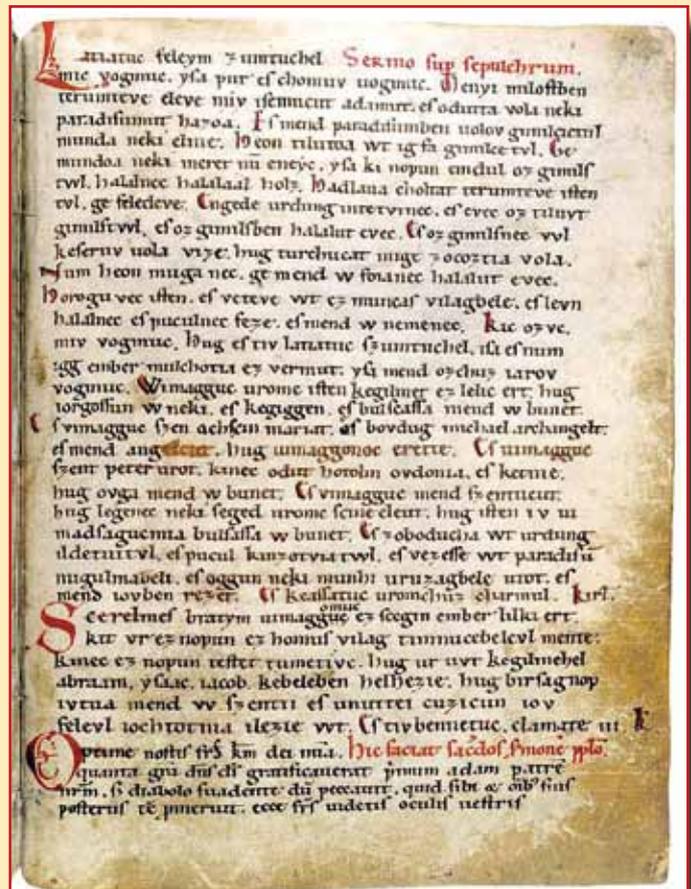
Agnieszka Janiec-Nyitrai

EGY BOTCSINÁLTA BOTANIKUS ELMÉLKEDÉSEI

Közös gyökerek, különálló levelek, zöld gyökerek, barna levelek, mohalepte levelek, élő gyökerek vagy talán fordítva...? Olybá tűnik, hogy ezek a költői-növénytani-kertészeti metaforák, melyek a bonyolult nemzeti azonosságra utalnak, nem állnak meg biztosan a jelen talaján, mert állandóan tépdésik őket a politikai érdekek szelei, és rágják a feledés és a közömbösség hernyói... Mégis próbáljunk beengedni némi viláosságot a múlt emlékezetének kertjébe a tavaszi nagytakarítás során. Keresünk konkrétumokat! Ne csak azt hallgassuk, amiről a levelek puszognak, de arra is fűleljünk, amit a régi idők tanúi – a gyökerek – mondanak...

Az első lengyel nyelven feljegyzett szöveg az ún. Henrykowi Kódexben található, amely latinul tartalmazza az Alsó-Sziléziában található Henrykowi település ciszterci apátságának történetét. A lengyel földön letelepedett cseh Boguchwał vitéz nagyvonalú viselkedését leíró, 1270-ből származó latin mondatok egyhangú környezetében váratlanul felbukkan egy lengyel idézet: „Daj, ac ja pobruszę, a ty poczywaj“, ami manapság valahogy így hangzana: „Add ide, hadd öröljem meg, te pedig pihenj“. A segítőkész Boguchwał ezekkel a szavakkal fordul házimunkát végző lengyel feleségéhez, akit amúgy a krónikás máshol nem túl jó színben tüntet fel (kövér és ügyetlen parasztasszonyként).

Az első – pontosabban első két – cseh nyelven írt mondat valószínűleg a XII. század végéről származik, és egy 1057-es latin szöveghez fűzték hozzá, ami egy Litomierzycébeli birtok

alapítására vonatkozik. „Pavel dal jest Ploškovicích zemu. Vlach dal jest Dolas zemu Bogu i svjatemu Scepanu se dvema dušnikoma Bogucos a Sedlatu“, ami körülbelül annyit tesz, hogy „Pavel földet adott Ploszkowicében. Vlach két szolgájával, Bogucával és Sedlateval egyetemben földet adott Istennek és Szent Istvánnak Dolanában.“

Az első magyarul fennmaradt nyelvemlék egy latin szöveg valószínűleg 1192-1195 között készült fordítása: „Halotti beszéd és könyörgés“. Régi magyar nyelven ez a mondat így hangzik: „Látjátuk feleim szümtükhel, mik vogymuk: isá, por és homou vogymuk“, kortárs tolmácsolásban: „Látjátok, feleim, szemetekkel, mik vagyunk: íme, por és hamu vagyunk“. Vagyis a múlt évszázad 40-es éveinek híres slágere, a „Szomorú vásárnap“ középkori előfutáráról van szó.

Az első lengyel mondat veszélyesen közel áll a cseh nyelvhez és a hölgyek iránti udvarias viselkedéssel kapcsolatos (mint köz-ismert, a lengyel férfiak a mai napig példát vesznek Cseh Boguchwałáról, és igen lovagiasak, kifinomultak, jól neveltek, feminista beállítottságúak, nyitottak és segítőkészek). Mit közvetít számunkra az első cseh nyelven lejegyzett mondat? Szántóvető Przemysl leszármazottai gyakorlatiasan, két lábbal a földön állva foglalkoznak evilági ügyekkel, ingatlanokkal kereskednek, egyúttal földet adnak Szent Istvánnak (a magyar királynak?). A magyarok viszont mélabúsan szövegetik elmélkedéseiket az emberi élet mulandóságáról, szinte már bölcséleti elmélyültséggel gyötörődve a földi lét illékonyasága felett.

Milyen következtetéseket lehet levonni e tavaszi eszme-futtatásból? A múlt gyökerei nem különböznek annyira a jelen leveleitől, mint amilyen távolinak tűnhetnek egymástól, ugyanis továbbra is egy és ugyanazon fa részeit képezik.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

MIESIĘCZNIK WĘGIERSKIEJ POLONII
A MAGYARORSZÁGI LENGYELEK HAVILAPJA

Pismo Ogólnokrajowego
Samorządu Polskiego
z kwartalnym
dodatkiem GŁOS POLONII

Az Országos Lengyel
Önkormányzat lapja
a GŁOS POLONII
negyedévi mellékletével

polonia węgierska

Odpowiedzialny wydawca
Felelős kiadó
az Országos Lengyel
Önkormányzat Hivatala

Redaktor naczelny
Főszerkesztő
dr Agnieszka Janiec-Nyitrai

Polski redaktor językowy
Lengyel nyelvi szerkesztő
dr Dorota Várnai

Węgierski redaktor językowy
Magyar nyelvi szerkesztő
Márta Alexandra Karaba

Redaktor graficzny
Grafikai szerkesztő
V4 Consulting Kft.

Tłumaczenie
Fordítás
Sutarski Szabolcs

Redakcja
Szerkesztőség

1102 Budapest, Állomás u. 10.
Telefon: +36 1 2613479
e-mail: polweg@polonia.hu

Drukarnia *Nyomda*

SZINKRON DIGITAL

Edycja online *Online kiadás*
<http://polonia.hu/dokumentumok/poloniawegierska/pw232.pdf>

Na okładce wykorzystano fragmenty obrazu J. W. Baura "Polacy i Węgrzy"

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Stoleczny Samorząd Polski na Węgrzech Fővárosi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1054 Budapest, Akademia u 1-3
tel.: +36 1 3321979 flko@t-online.hu

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy Lengyel Közművelődési Központ
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech Magyarországi „Bem József” Lengyel Kulturális
Egyesület
1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.
tel.: +36 1 3110216 www.bem.hu bem@bem.hu

Stow. Polskich Katolików na Węgrzech pw. św. Wojciecha
Dom Polski
Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 2626908 adalbert@enternet.hu

Szkoła Polska na Węgrzech Lengyel Nyelvtoktató Nemzetiségi Iskola
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2612748 szkolpol@polonia.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP A Lengyel Nagykövetség mellett működő
Lengyel Iskola
1025 Budapest, Törökvezs út 15.
tel.: +36 1 3268306
tel.: +36 70 7013847 polish_school@gazeta.pl

Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii Magyarországi Lengyeliség Múzeuma és Levéltára
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2608023 muzeum@polonia.hu

Polska Parafia Personalna na Węgrzech Lengyel Perszonális Plébánia
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 4318414 www.parafiabudapest.republika.pl plebiani@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 4138200 www.budapest.msz.gov.p budapest.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Kereskedelemfejlesztési és Beruházás Ösztönzési Osztály
tel.: 1 251 46 77 www.budapest.trade.gov.pl budapest@trade.gov

Referat Konsularny Ambasady RP A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli osztálya
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: + 36 1 413 8208 budapest.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Budapeszcie Lengyel Intézet
1065 Budapest, Nagymező u. 15.
tel.: +36 1 3115856 www.polinst.hu info@polinst.hu biblioteka@polinst.hu

Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych Országos Idegennyelvű Könyvtár
1056 Budapest, Molnár u. 11.
tel.: +36 1 3183688 www.opac.oik.hu kolcsonzo@oik.hu

Redakcja kwartalnika „Głos Polonii” „Głos Polonii” szerkesztősége
1051 Budapest, Nádor utca 34. glospoloni@bem.hu

Program radiowy w języku polskim: „Magazyn Polski” - emisja w soboty, godz. 13.30
MR4 (fale średnie 873 kHz) i ze strony: <http://www.mediaklikk.hu/musor/lengyel-nemzetisegi-musor/>
Redakcja Polska „Magyar Rádió” zRt. 1800 Budapest, Brody S. u. 3-5.

Polonijna strona internetowa: www.polonia.hu

PRENUMERATA - TYLKO 250 FORINTÓW ZA JEDEN NUMER!!!

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska” (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii” (4 numery) na rok 2015 wynosi dla prenumeratorów:

indywidualnych (po 1 egzemplarzu) – **4.000 forintów/rok**

zbiorowych (samorządów, po 5 egzemplarzy) – **20.000 forintów/rok.**

Sposoby płatności: przelew na konto.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia. Wsparcie finansowe prosimy przekazywać na konto K&H:10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény” prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás” (wsparcie dla pisma).

ELŐFIZETÉS - CSAK 250 FORINT EGY SZÁMRA !!!

A „Polonia Węgierska” havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii” (4 szám) 2015. évre:

egyéni előfizetőknek (egy példány) – **4.000 Ft/év;**

a közösségi előfizetőknek (önkormányzatok, 5 példányban) – **20.000 Ft/év**

Előfizetés módja: banki átutalás.

Vállaljuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett.

A szerkesztőség hálásan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is úgy magán-személyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi helyzetük lehetővé teszi. A szerkesztőségnek felajánlott pénzügyi támogatást a K&H bankban lévő számlára kérjük utalni: 10400157-00026536-00000004. A „Közlemény” rovatba kérjük beírni: „Lapkiadás támogatás”.

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH - 14 MARCA 2015

PRZEWODNICZĄCA OSP EWA RÓNAY SKŁADA WIEŃCE POD TABLICĄ UPAMIĘTNIAJĄCĄ GEN. J. BEMA

POLONIA POD POMNIKIEM GEN. J. BEMA

AMBASADOR ROMAN KOWALSKI POZDRAWIA LICZNIE PRZYBYŁĄ WĘGIERSKĄ POLONIĘ

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

„MAGYAR LOLKA ÉS LENGYEL BOLKA”, CZYLI DZIEŃ PRZYJAŹNI W BEMOWSKIM PRZEDSZKOLU

NIEDZIELA PALMOWA W POLSKIEJ PARAFII

ŚWIĘCENIE POKARMÓW I BŁOGOSŁAWIENSTWO DLA WIERNYCH W WIELKĄ SOBOTĘ